

P6_TA(2005)0395

Elukestev õpe ***I

Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega luuakse ühtne tegevusprogramm elukestva õppe alal (KOM(2004)0474 – C6-0095/2004 – 2004/0153(COD))

(Kaasotsustamismenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (KOM(2004)0474)¹;
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2, artikli 149 lõiget 4 ja artikli 150 lõiget 4, mille alusel komisjon Euroopa Parlamendile ettepaneku esitas (C6-0095/2004);
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 51;
 - võttes arvesse regioonide komitee arvamust²;
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit ning naiste õiguste ja soolise võrdsuse komisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, eelarvekomisjoni ja väliskomisjoni arvamusi (A6-0267/2005),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
 2. juhib tähelepanu asjaolule, et komisjoni ettepanekus sisalduvad 2006. aastale järgneva perioodi assigneeringud sõltuvad otsusest järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta;
 3. palub komisjonil esitada pärast järgmise mitmeaastase finantsraamistiku vastuvõtmist vajaduse korral ettepanek programmi võrdlussummakorrigeerimiseks;
 4. palub komisjonil asi uuesti Euroopa Parlamenti saata, kui ta kavatses ettepanekut oluliselt muuta või selle teise tekstiga asendada;

¹ ELTs seni avaldamata.

² ELTs seni avaldamata.

5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. oktoobril 2005 eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr .../2005/EÜ, millega luuakse ühtne tegevusprogramm elukestva õppe alal

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduste asutamislepingut, eriti selle artikli 149 lõiget 4 ja artikli 150 lõiget 4,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse regioonide komitee arvamust²,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud *korras*³,

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu otsusega 1999/382/EÜ⁴ kehtestati ühenduse kutseõpet käsitleva tegevusprogrammi Leonardo da Vinci teine etapp.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 253/2000/EÜ⁵ kehtestati ühenduse haridusalase tegevusprogrammi Socrates teine etapp.
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 2318/2003/EÜ⁶ kehtestati mitmeaastane programm (2004–2006) *teabe- ja kommunikatsioonitehnoloogiate* tõhusaks integreerimiseks Euroopa haridus- ja koolitussüsteemidesse (e-õppe programm).

¹ ELT C 221, 8.9.2005, lk 134.

² ELT C 164, 5.7.2005, lk 59.

³ *Euroopa Parlamendi 25. oktoobri 2005. aasta seisukoht.*

⁴ EÜT L 146, 11.6.1999, lk 33. Otsust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 885/2004 (ELT L 168, 1.5.2004, lk 1).

⁵ EÜT L 28, 3.2.2000, lk 1. Otsust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 885/2004.

⁶ ELT L 345, 31.12.2003, lk 9.

- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 791/2004/EÜ¹ kehtestati ühenduse tegevusprogramm Euroopa tasandil tegutsevate asutuste edendamiseks ning haridus- ja koolituslaste eritegevuste edendamiseks.
- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 2241/2004/EÜ² kehtestati kvalifikatsiooni ja pädevuste läbipaistvuse ühtne raamistik (Europass).
- (6) *Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 2317/2003/EÜ³ loodi programm kõrghariduse kvaliteedi parandamiseks ja kultuuridevahelise mõistmise edendamiseks kolmandate riikidega tehtava koostöö kaudu (Erasmus Mundus) (2004–2008).*
- (7) *Muret tekitavad PISA 2003 aruandes toodud suured erinevused Euroopa Liidu haridussüsteemide toimimisel.*
- (8) 29 Euroopa haridusministri 19. juunil 1999 allkirjastatud Bologna deklaratsiooniga kehtestati valitsustevaheline protsess, mille eesmärgiks on luua 2010. aastaks "Euroopa kõrghariduse piirkond", mis eeldab ühenduse tasandi toetust.
- (9) Lissabonis 23.–24. märtsil 2000 peetud Euroopa Ülemkogu erikohtumisel pandi paika Euroopa Liidu strateegiline eesmärk saada maailma kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmuspõhiseks majandusjõuks, mida iseloomustaks säästev majanduskasv, rohkem paremaid töökohti ja suurem sotsiaalne ühtekuuluvus, ja kohustati haridusnõukogu üldiselt läbi arutama haridussüsteemide konkreetseid tulevikueesmärgi, keskendudes ühishuvidele ja -prioriteetidele, kuid austades rahvuslikku eripära.
- (10) *Arenenud teadmisteühiskonnal on oluline roll arengu ja tööhõive kasvus. Lissabonis seatud eesmärkide saavutamiseks on Euroopa Liidu tähtsateks prioriteetideks haridus ja koolitus.*

¹ ELT L 138, 30.4.2004, lk 31.

² ELT L 390, 31.12.2004, lk 6.

³ ELT L 345, 31.12.2003, lk 1.

- (11) 12. veebruaril 2001 võttis nõukogu vastu aruande haridus- ja koolitussüsteemide konkreetsete tulevikueesmärkide kohta. 14. juunil 2002 võttis nõukogu vastu nende eesmärkidele järgneva üksikasjaliku tööprogrammi, mis eeldab ühenduse tasandi toetust.
- (12) Euroopa Ülemkogu kohtumisel Göteborgis 15.–16. juunil 2001 lepiti kokku säästva arengu strateegias ja lisati Lissaboni tööhõive, majandusliku reformi ja sotsiaalse ühtekuuluvuse protsessile keskkonnavaline dimensioon.
- (13) Euroopa Ülemkogu kohtumisel Barcelonas 15.–16. märtsil 2002 pandi paika eesmärk muuta Euroopa Liidu haridus- ja koolitussüsteemid 2010. aastaks kvaliteedi mõõdupuuks kogu maailmas ja kutsuti üles parendama põhioskusi, eriti juba väga varasest east vähemalt kaht võõrkeelt õpetades.
- (14) Komisjoni teatisega *“Euroopa elukestva õppe piirkonna rajamine”* ja nõukogu 27. juuni 2002. aasta resolutsiooniga *elukestva õppe kohta*¹ kinnitatakse, et elukestvat õpet tuleks täiustada selle valdkonna ühenduse programmide raamistikku kuuluva tegevuse ja poliitika abil.
- (15) ***Euroopa Parlament tunneb oma resolutsioonis ülalnimetatud komisjoni teatise kohta² heameelt Euroopa Investeerimispanga i2i-algatuse üle, millega see laiendab oma tegevusvaldkonda õppelaenude andmiseni, et parandada haridusvõimalusi, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hõlbustama Euroopa Investeerimispanga laenude andmist elukestvaks õppeks.***
- (16) Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta resolutsiooniga Euroopa täiustatud koostöö edendamise kohta kutsehariduse ja koolituse valdkonnas³ kehtestati täiustatud Euroopa koostöö protsessi kutsehariduse ja koolituse valdkonnas, mis eeldab ühenduse tasandi toetust. 31 Euroopa haridusministri 30. novembril 2002 kokkulepitud Kopenhaageni deklaratsiooniga seoti nimetatud protsessiga tööturu osapooled ja kandidaatriigid.

¹ EÜT C 163, 9.7.2002, lk 1.

² ***ELT C 272 E, 13.11.2003, lk 449.***

³ EÜT C 13, 18.1.2003, lk 2.

- (17) Komisjoni teatis oskuste ja liikuvuse tegevuskava kohta märkis jätkuvat vajadust tegevuseks Euroopa tasandil täiustamaks haridus- ja koolituskvalifikatsioonide tunnustamist.
- (18) Komisjoni teatisega keeleõpet ja keelelist mitmekesisust edendava tegevusplaani kohta määrati kindlaks Euroopa tasandi tegevus ajavahemikus 2004–2006 ja eeldati järeelmeetmete rakendamist.
- (19) ***Keelte ja keelelise mitmekesisuse, sealhulgas ühenduse ametlike keelte ning regionaal- või vähemuskeelte, õpetamise ja õppimise edendamine peaks kuuluma hariduse ja koolituse valdkonnas ühenduse tegevuse prioriteetide hulka. Selline tegevus on eriti oluline liikmesriikide piirialadel seoses teistes liikmesriikides naaberpiirkondades räägitavate keeltega.***
- (20) Esialgsed hinnanguaruanded olemasolevate Socrates ja Leonardo da Vinci programmide ning avaliku konsultatsiooni kohta seoses ühenduse tulevase tegevusega hariduse ja koolituse alal näitavad, et Euroopa tasandil on tugev ja mõnes suhtes kasvav vajadus jätkuva koostöö ja liikuvuse järele nendes valdkondades. Nendes rõhutati tihedamate sidemete loomise tähtsust ühenduse programmide ja põhimõtete arendamise vahel hariduse ja koolituse vallas, väljendati soovi struktureerida ühenduse tegevust nõnda, et see vastaks paremini elukestva õppe paradigmale ja rõhuti lihtsamale, kasutajasõbralikumale ja paindlikumale lähenemisele sellise tegevuse rakendamiseks.
- (21) Märkimisväärsed eelised tulenevad ühenduse riikidevahelisele koostööle ning liikuvusele hariduse ja koolituse valdkonnas suunatud toetuse integreerimisest ühtsesse programmi, mis võimaldaks suuremat sünergiat erinevate tegevusvaldkondade vahel ja pakuks suuremat võimalust toetada elukestva õppe arengut ning kooskõlastatuid, sujuvamaid ja tõhusamaid töökorraldusviise. ***Ühtne programm ergutaks tegema ka paremat koostööd erinevate haridustasandite vahel.***

- (22) *Seetõttu tuleks luua integreeritud programm, mis aitab elukestva õppe abil kaasa säästva majandusliku arengu, suurema hulga ja paremate töökohtade, suurema sotsiaalse ühtekuuluvusega ning inimõigusi ja demokraatiat austava kultuuriga Euroopa Liidu kui kõrgete teadmiste ühiskonna arengusse.*
- (23) Arvestades koolide, kõrghariduse, kutsehariduse ja täiskasvanute koolitussektorite eripära ning sellest tulenevat vajadust ühenduse tegevuse järele, mis põhineks neile kohaldatud eesmärkidel, tegevusviisidel ja organisatsioonistruktuuridel, on asjakohane säilitada individuaalprogrammid kõigile nimetatud neljale sektorile suunatud integreeritud programmi raames, samas suurendades nendevahelist sidusust ja ühtsust.
- (24) Oma teatisega "Rajades meie ühist tulevikku: laienenud liidu poliitilised väljakutsed ja eelarvevahendid 2007–2013", määras komisjon rea kvantifitseeritud eesmärgi, mida peab saavutama ühenduse haridus- ja koolitusprogrammide uue põlvkonna abil, mis nõuavad liikuvuse ja partnerluse märkimisväärset suurendamist.
- (25) Arvestades näidatud riikidevahelise liikuvuse kasulikke mõjusid üksikisikutele ja haridus- ja koolitussüsteemidele, suurt hulka rahuldamata nõudmisi liikuvuse osas kõigis sektorites ja selle tähtsust Lissaboni eesmärgi kontekstis, on vajalik oluliselt suurendada toetust riikidevahelisele liikuvusele nelja valdkonna programmides.
- (26) *Erasmuse üliõpilaste liikuvuse standardtoetus on olnud 1993. aastast alates umbes 150 eurot kuus. Tegelikult tähendab see toetuse väärtuse 25% langust, mis kujutab endast üha suuremat takistust vaesemate üliõpilaste osalemisele programmis. Et katta adekvaatsemalt välismaal õppivate tudengite tegelikud lisakulud, tuleks üliõpilaste liikuvuse standardtoetust programmi kestuse jooksul sammhaaval tõsta: 210 eurot kuus 2007. aastal 300 euronit kuus 2013. aastal.*

- (27) *Rohkem tuleks arvestada ka individuaalsete gümnaasiumiõpilaste ja täiskasvanud õppijate liikuvuse vajadustega, mida ühenduse programmid seni ei hõlma, lisades Comeniuse ja Grundtvigi allprogrammidesse uut tüüpi liikuvused. Naaberpiirkondade koolide pikaajalise koostöö arendamiseks pakutavaid õpetajate individuaalse liikuvuse võimalusi tuleks samuti täielikumalt ära kasutada. Integreeritud programmi kestuse jooksul peaks allprogramm Comenius üritama individuaalsesse liikuvusse kaasata umbes 10 000 gümnaasiumiõpilast ja individuaalsesse liikuvusse eelkõige piirnevate alade koolide vahel umbes 10 000 õpetajat.*
- (28) *Euroopa majanduses on tähtis osa väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel. Seni on selliste ettevõtjate osalemine Leonardo programmis olnud siiski piiratud. Tuleks võtta samme, et muuta ühenduse meetmed nendele ettevõtjatele külgetõmbavamaks, eelkõige tagades, et praktikantidele on kättesaadavad suuremad võimalused liikuvuseks. Sellise liikuvuse tulemuste tunnustamiseks tuleks kehtestada sobiv kord, mis on sarnane Erasmuse programmi korrale.*
- (29) *Arvestades erilisi haridusalaseid väljakutseid, millega seisavad Euroopas silmitsi töö tõttu sageli elukohta vahetavate isikute ja liikuvate töötajate lapsed, tuleks täielikult ära kasutada võimalused toetada programmi Comenius raames nende vajaduste rahuldamiseks tehtavat riikidevahelist koostööd.*
- (30) *Euroopas suurenenud liikuvusega, mis sugugi ei kahjusta kvaliteeti, peavad vastupidi järjekindlalt kaasnema püsivad kõrgemad standardid.*
- (31) *Kui Erasmus Mundus programmi tahetakse lisada integreeritud programmi osana, peab kogu eelarvet vastavalt suurendama.*
- (32) *Selleks et rahuldada suurenenud vajadust toetuse järele Euroopa tasandil nende poliitikaeesmärkide saavutamiseks mõeldud tegevusele, tagada viis toetada valdkondadevahelist tegevust keelte ja teabe- ja kommunikatsioonitehnoloogiate alal ning tugevdada programmi tulemuste levitamist ja kasutamist, on asjakohane täiendada nelja valdkonna programme ristprogrammiga.*
- (33) *Selleks et rahuldada suurenevat vajadust Euroopa integratsiooniprotsessi ja selle arengu alaste teadmiste ja dialoogi järele, on tähtis edendada õpetamise, uurimistöö ja selle valdkonna mõttevahetuste kvaliteeti, toetades kõrgharidusasutusi, mis on pühendunud Euroopa integreerumisprotsessi ja Euroopa ühingute uurimisele hariduse ja koolituse valdkonnas ning Jean Monnet' tegevuskava uurimisele.*

- (34) On vajalik tagada piisav paindlikkus käesoleva otsuse koostamisel, et võimaldada asjakohaseid kohandusi integreeritud programmi tegevuses rahuldamiseks muutuvaid vajadusi ajavahemikus 2007–2013 ning vältimaks Socrates ja Leonardo da Vinci eelmiste etappide sobimatult üksikasjalikke sätteid.
- (35) Kogu oma tegevuses peab ühendus kaotama ebavõrdsuse ning edendama meeste ja naiste võrdõiguslikkust vastavalt asutamislepingu artiklile 3.
- (36) *Vastavalt asutamislepingu artiklile 151 peab ühendus teiste asutamislepingu sätete kohaselt tegutsedes võtma arvesse kultuuriaspekte, eriti selleks, et respektierida ja edendada oma kultuuride mitmekesisust. **Erilist tähelepanu tuleks pöörata kultuuri ja muude valdkondade, näiteks hariduse vahelisele sünergiale. Samuti tuleks julgustada kultuuridevahelist dialoogi.***
- (37) On vajalik edendada kodanikuaktiivsust **ning inimõiguste ja demokraatia austamist**, ja tõhustada võitlust tõrjutuse eri vormide, sealhulgas rassismi ja ksenofoobia vastu.
- (38) ***Erilist tähelepanu tuleks pöörata Euroopa Liidu haridus- ja koolitussüsteemides vähemesindatud rühmadele.***
- (39) Aktiivselt tuleb arvesse võtta puuetega inimeste erivajadusi õppimisel **programmi kõigi osade rakendamisel, sh puuetega inimeste suuremaid kulusid peegeldavate suuremate toetuste näol, samuti viipekeeles ja pimedate kirja õppimist ja kasutamist toetades.**
- (40) ***Tähelepanu väärivad Euroopa aasta "Haridus spordi kaudu" (2004) saavutused ning haridusasutuste ja spordiorganisatsioonide vahelisest koostööst tõusev potentsiaalne tulu haridusele, mida see aasta esile tõstis.***
- (41) Euroopa Liidu kandidaatriigid ja EFTA riigid, mis on EMÜ liikmed, võivad osaleda ühenduse programmides kooskõlas ühenduse ja nende riikide vahel sõlmitavate kokkulepetega.

- (42) 19. ja 20. juunil 2003 kiitis Euroopa Ülemkogu Thessalonikis heaks nõukogu 16. juuni otsused Lääne-Balkani riikide kohta, sealhulgas selle lisa "Lääne-Balkanit käsitlevad Thessaloniki tegevussuunised: Euroopa integratsiooni poole", millega määratakse, et ühenduse programmid peavad olema avatud stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi maadele ühenduse ja nende riikide vahel allkirjastatavate raamlepingute alusel.
- (43) Ühendus ja Šveitsi Konföderatsioon on välja kuulutanud oma kavatsuse korraldada läbirääkimised, et sõlmida lepinguid ühist huvi pakkuvates valdkondades, nagu ühenduse haridus-, kooolitus- ja noorsooprogrammid.
- (44) Integreeritud programmi tuleks regulaarselt jälgida ja hinnata koostöös ühenduse ja liikmesriikide vahel, et võimaldada ümberkohandamisi, eriti meetmete rakendamise prioriteetide osas. Hindamine peaks sisaldama sõltumatute ja erapooletute asutuste läbiviidavat välishinnangut.
- (45) Euroopa Parlamendi 28. veebruari 2002. aasta resolutsioon Socrates programmi rakendamise kohta¹ tõmbas tähelepanu ebaproportsionaalselt raskele haldusmenetlusele programmi teises etapis toetuse taotlejate jaoks.
- (46) Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust,² ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ, Euratom) nr 2342/2002³, millega kehtestatakse määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad, mis kaitsevad ühenduse finantshuve, peab kohaldama, võttes arvesse lihtsuse ja kooskõlastatuse põhimõtet eelarvevahendite valikul, piirangut nendel juhtudel, kui komisjon vastutab otseselt nende rakendamise ja juhtimise eest ning nõutud proportsionaalsuse vahendite hulga ja nende kasutamisega kaasneva halduskoorma vahel.

¹ EÜT C 293 E, 28.11.2002, lk 103.

² EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

³ EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 1261/2005 (ELT L 201, 2.8.2005, lk 3).

- (47) *Programmi edukaks rakendamiseks on vaja läbi viia taotluskorra põhjalik halduslik lihtsustamine. Vastava õigusraamistiku puudumisel peaksid haldusnõuded ja raamatupidamisnõuded olema võrdelised toetuse suurusega.*
- (48) Eeskirjade eiramise ja pettuse ennetamiseks peaks võtma vastavad meetmed ning tuleks astuda vajalikke samme kaotatud, valesti makstud või ebaõigelt kasutatud vahendite tagasinõudmiseks.
- (49) Kuna liikmesriigid ei saa piisaval määral saavutada Euroopa tasandi koostöös kvaliteetse hariduse edendamist käsitlevate kavandatavate meetmete eesmärgi seetõttu, et selleks on vaja mitmepoolseid partnerlussuhteid, mitmepoolset liikuvust ja kogu ühendust hõlmavat teabevahetust, ning vajalike abinõude ja meetmete olemuse tõttu saab neid eesmärgi seetõttu paremini saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt. Kooskõlas kõnesolevas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei ulatu käesolev otsus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks.
- (50) Käesoleva otsusega kehtestatakse kogu programmi kehtivuse ajaks finantsraamistik, mis kujutab endast peamist juhust eelarvepädevatele institutsioonidele Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 6. märtsi 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (eelarvedistsipliini ja eelarvemenetluse parandamise kohta)¹ punkti 33 tähenduses.
- (51) Käesoleva otsuse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusega nr 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused²,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE OTSUSE:

¹ EÜT C 172, 18.6.1999, lk 1.

² EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

I JAOTIS ÜLDSÄTTED

I peatükk Integreeritud programm

Artikkel 1 Integreeritud programmi kehtestamine

1. Käesolev otsus kehtestab ühenduse tegevuse integreeritud programmi elukestva õppe valdkonnas, edaspidi "integreeritud programm".
2. Integreeritud programmi üldeesmärk on elukestva õppe abil kaasa aidata ühenduse kui arenenud teadmisteühiskonna, mida iseloomustab säästev majanduslik areng, rohkem paremaid töökohti ja suurem sotsiaalne ühtekuuluvus, arengule, tagades samas tulevastele põlvkondadele hea keskkonnakaitse. Eelkõige on sihiks edendada vahetust, koostööd ja liikuvust ühenduse haridus- ja koolitussüsteemide raames, nii et neist saaks kvaliteedi mõõdupuu kogu maailmas.
3. Integreeritud programmil on järgmised eesmärgid:
 - a) aidata kaasa elukestva õppe kvaliteedi arendamisele **ning liikmesriikide haridussüsteemide lähendamisele kõrgemate standardite suunas** ja edendada uuendusi ja Euroopa mõõdet valdkonna süsteemides ja tavades;
 - b) **luua ettevõtete, koolitajate, kõrgkoolide ja teadlaste vaheline koostöömimine, et pakkuda parima kvaliteediga haridust ja koolitust;**
 - c) **toetada Euroopa elukestva õppe ala rajamist;**
 - d) aidata parandada elukestva õppe võimaluste kvaliteeti, huvipakkuvust ja kättesaadavust liikmesriikides;
 - e) kindlustada elukestva õppe panus eneseteostusse, sotsiaalsesse ühtekuuluvusse, kodanikuaktiivsusse, **kultuuridevahelisse dialoogi**, sugudevahelisse võrdõiguslikkusesse ja erivajadustega inimeste osalusse;
 - f) aidata edendada loovust, konkurentsivõimet, tööalast konkurentsivõimet ja ettevõtliku vaimu kasvu;

- g) aidata kaasa igas vanuses inimeste elukestvast õppest osavõtule **ning olenemata sotsiaalsest ja akadeemilisest taustast, pöörates erilist tähelepanu Euroopa haridus- ja koolitussüsteemides alaesindatud rahvastikurühmadele;**
 - h) edendada keeleõpet ja keelelist mitmekesisust;
 - i) suurendada elukestva õppe rolli **mõistmisel ja inimõiguste ning demokraatia austamisel põhineva** Euroopa kodakondsuse tunnetamise loomisel ning sallivust ja austust teiste inimeste ja kultuuride vastu;
 - j) edendada koostööd kvaliteedi tagamiseks kõigis Euroopa hariduse ja koolituse valdkondades;
 - k) kasutada tulemusi, uuenduslikke tooteid ja protsesse ning vahetada häid tavasid integreeritud programmi hõlmatud valdkondades, **et parimate tavade tuvastamise abil saaks parandada hariduse ja koolituse taset.**
4. Kooskõlas lisas määratletud õigusnormidega toetab ja täiendab integreeritud programm liikmesriikide tegevust.
 5. Vastavalt artiklile 2 järgitakse integreeritud programmi eesmärgi nelja valdkonna programmi, ühe ristprogrammi ja Jean Monnet' programmi rakendamise teel, edaspidi ühiselt "eriprogrammid".
 6. Käesolevat otsust rakendatakse ajavahemikus 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013. Ettevalmistavaid meetmeid, sealhulgas komisjoni otsuseid kooskõlas artikliga 9, võib siiski rakendada käesoleva otsuse jõustumise hetkest.
 7. Käesoleva otsuse integreeritud programmiga seotud sätted reguleerivad ka eriprogramme, millele kohaldatakse erisätteid.

Artikkel 2 Eriprogrammid

1. Valdkondlikud programmis on järgmised:
 - a) Comeniuse programm, mis on suunatud kõigi nende, kes on omandamas alusharidust kuni teise taseme ülemise astme haridust, õpetamis- ja õppimisvajaduste rahuldamisele, samuti sellist haridust pakkuvatele asutustele ja organisatsioonidele;
 - b) Erasmuse programm, mis on suunatud kõigi nende, kes on omandamas kõrgharidust ja kutseharidust ning osalevad kolmanda astme koolituses (olenemata kursuse või kvalifikatsiooni kestusest), kaasa arvatud doktoriõppes õppijad, õpetamis- ja õppimisvajaduste rahuldamisele ning sellist haridust ja koolitust pakkuvatele asutustele ja organisatsioonidele;
 - c) Leonardo da Vinci programm, mis on suunatud kõigi nende, kes on omandamas kutseharidust, kaasa arvatud alg- ja täiendkurseõppes, välja arvatud täienduskurseõppes ja kolmanda astme koolituses osalejate õpetamis- ja õppimisvajaduste rahuldamisele ning sellist haridust ja koolitust pakkuvatele või võimaldavatele asutustele ja organisatsioonidele;
 - d) Grundtvigi programm, mis on suunatud kõigi nende, kes osalevad ükskõik millises täiskasvanute koolituse vormis, õpetamis- ja õppimisvajaduste rahuldamisele ning sellist haridust pakkuvatele või võimaldavatele asutustele ja organisatsioonidele.
2. Ristprogramm hõlmab nelja järgmist põhitegevust:
 - a) ühendusesisene elukestva õppe põhimõtete alane koostöö;
 - b) keeleõppe edendamine;
 - c) elukestva õppe uuendusliku *teabe- ja kommunikatsioonitehnoloogial* põhineva sisu, teenuste, pedagoogika ja tava arendamine;
 - d) programmi ja sellega seotud eelnevate programmidega hõlmatud tegevuse tulemuste levitamine ja kasutamine ning heade tavade vahetamine.

3. Jean Monnet' programm toetab asutusi ja tegevust Euroopa integratsiooni valdkonnas. See hõlmab järgmist kolme põhitegevust:
- a) Jean Monnet' tegevuskava;
 - b) tegevustoetuste andmine Euroopa integratsiooni küsimustega tegelevatele asutustele;
 - c) tegevustoetuste andmine teistele Euroopa asutustele ja ühingutele hariduse ja koolituse valdkonnas.
4. Lisaks artiklis 1 määratletud eesmärkidele on eriprogrammidel järgmised erieesmärgid.
- a) Comeniuse programm:
 - i) soodustada Euroopa kultuurilise **ja keelelise** mitmekesisuse ja selle väärtuste mõistmist noorte ja haridustöötajate hulgas;
 - ii) aidata noortel omandada elutähtsad oskused ja pädevused, mis on vajalikud nende isikliku arengu, tulevase töökoha ja aktiivse Euroopa kodakondsuse seisukohalt.
 - b) Erasmuse programm:
 - i) toetada Euroopa kõrghariduspiirkonna loomist;
 - ii) tugevdada kõrghariduse ja täienduskutseõppe osakaalu uuendusprotsessis.
 - c) Leonardo da Vinci programm:
 - i) hõlbustada töötajate kohanemist tööturu **muudatuste ja nõuetega** muudatustega ja *vajalike* oskuste arenguga;
 - ii) **hõlbustada töötavate üliõpilaste liikuvust;**
 - iii) **suurendada kutsehariduse ja koolituse ning liikuvuse atraktiivsust tööandjate ja üksikisikute jaoks.**

- d) Grundtvigi programm:
 - i) reageerida Euroopa vananeva elanikkonna haridusalastele väljakutsetele;
 - ii) pakkuda täiskasvanutele alternatiivseid võimalusi teadmiste ja pädevuste täiendamiseks.
- e) Ristprogramm:
 - i) edendada Euroopa koostööd kaht või enamalt valdkondlikku kava hõlmavas valdkonnas;
 - ii) edendada liikmesriikide haridus- ja koolitussüsteemide lähendamist.
- f) Jean Monnet' programm:
 - i) edendada õpetamis-, uurimis- ja analüüsitegevust Euroopa integratsiooniõpingute valdkonnas;
 - ii) toetada vajalikku hulka Euroopa integratsioonile ja Euroopa perspektiivis haridus- ja koolitussüsteemidele keskenduval asutusi ja ühendusi.

Artikkel 3 Mõisted

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) "alusharidus" – organiseeritud haridusalane tegevus enne kohustuslikku algkooli;
- 2) "õpilane" – isik, kes on õppimise eesmärgil kantud kooli nimekirja;

- 3) "kool" – institutsioon, mis annab üld- (lastead, algkool, keskkool), kutse- või tehnilist haridust, ja erandkorras keeleõpet edendavate meetmete puhul töö käigus toimuvat väljaõpet pakkuv kooliväline institutsioon;
- 4) "õpetaja" – isik, kes osaleb oma tööülesannete kaudu otseselt liikmesriikide hariduse andmise protsessis;
- 5) "üliõpilane" – kõrgkoolide nimekirjas olev isik, kes sõltumata õpitavast erialast omandab kõrgharidust (sealhulgas doktoriõpe), saades pärast lõpetamist kraadi või diplomi;
- 6) "ülikool" –
 - a) siseriiklikele õigusaktidele või tavadele vastav kõrgharidusasutus, mis annab vastavatasemelise kvalifikatsiooni või diplomi, sõltumata eri liikmesriikides kasutatavatest nimetustest;
 - b) iga institutsioon, mis pakub täienduskutseõpet rahvusvahelise haridusstandardite liigituse (ISCED) 5. või 6. tasemel;
- 7) "Ühendatud magister" – kõrghariduse alla kuuluvad magistrikursused:
 - a) mis hõlmavad vähemalt kolme kõrgharidusasutust kolmest erinevast liikmesriigist;
 - b) mis rakendavad õppeprogrammi, mis hõlmab õppeperioodi vähemalt kahes nimetatud kolmest kõrgharidusasutusest;
 - c) mis omavad partnerõppeasutustes sooritatud õppeperioodide tunnustamiseks Euroopa ainepunktide ülekande süsteemil põhinevat või sellega sobivat sisemist mehhanismi;
 - d) mille tulemus on liikmesriikide poolt tunnustatud või akrediteeritud ühiste ning kahe- või mitmekordsete kraadide andmine osalevates kõrgharidusasutustes;

- 8) "kutsealusõpe" – mis tahes kutsealusõppe vorm, sealhulgas tehniline ja kutseõpe, töö käigus toimuv väljaõpe ja kutseuunitlusega haridus, mis aitab kaasa erialase kvalifikatsiooni saamisele, mida tunnustavad selle liikmesriigi pädevad asutused, kus õpe läbiti;
- 9) "kutsealane jätkukoolitus" – kutsekoolitus, mille ühenduse isik läbib oma tööelu jooksul;
- 10) "täiskasvanute koolitus" – igasugune mittekutsealane ametlik või mitteametlik täiskasvanute õpe;
- 11) "õppelähetus" – lühiajaline külastus elukestva õppe teatud aspekti uurimiseks mõnes teises liikmesriigis selleks, et vahetada häid tavasid või õppida uusi meetodikaid või oskusi;
- 12) "liikuvus" – füüsiline liikumine teise riiki õppe- või töökogemuse, muu õppimis- või õpetamistegevuse või sellega seotud juhtimistegevuse eesmärgil, *millega kaasneb vajadusel vastuvõtjariigi keele alg- või täiendõpe*;
- 13) "praktika" – teise liikmesriigi ettevõttes või organisatsioonis viibimine, *millega kaasneb vajadusel vastuvõtjariigi keele alg- ja täiendõpe, eesmärgiga soodustada ühenduse tasandi tööturu nõudmistega kohandumist, omandada erioskusi või selleks, et parandada kõnealuse riigi majandusliku ja sotsiaalse kultuuri mõistmist*;
- 14) "ühepoolne" – üheainsa asutuse kaasamine;
- 15) "kahepoolne" – partnerite kaasamine kahest liikmesriigist;
- 16) "mitmepoolne" – partnerite kaasamine vähemalt kolmest liikmesriigist. Komisjon võib mitmepoolsetena käsitleda ühendusi või teisi asutusi liikmetega kolmest või rohkemast liikmesriigist;

- 17) "partnerlus" – kahe- või mitmepoolne leping erinevates liikmesriikides asuvate institutsioonide või organisatsioonide rühmituste vahel eesmärgiga viia täide ühiseid Euroopa tegevusi elukestvas õppes;
- 18) "võrgustik" – konkreetses elukestva õppe valdkonnas, teadusharus või sektoris tegevate asutuste ametlik või mitteametlik rühmitus;
- 19) "projekt" – asutuste ametlike või mitteametlike rühmituste ühiselt arendatud *koostöötegevus*;
- 20) "projekti koordinaator" – organisatsioon või asutus, mis vastutab ühendusega toetuslepingu allkirjastanud mitmepoolse rühmituse eest projekti rakendamisel;
- 21) "projekti partnerid" – mitmepoolset rühmitust moodustavad teised organisatsioonid või asutused, v.a koordinaator;
- 22) "ettevõtte" – kõik avaliku ja erasektori ettevõtjad, sõltumata nende suurusest, õiguslikust seisundist või valdkonnast, ja igasugune majandustegevus, sealhulgas sotsiaalmajandus;
- 23) "tööturu osapooled" – liikmesriigi tasandil siseriiklikele õigusaktidele ja/või tavadele vastavad tööandjate ja töötajate organisatsioonid ja ühenduse tasandil tööandjate ja töötajate organisatsioonid, kes osalevad sotsiaalses dialoogis ühenduse tasandil;
- 24) "koolituse pakkuja" – kõik institutsioonid või organisatsioonid, mis pakuvad elukestvat õpet integreeritud programmi kontekstis või eriprogrammide raames;
- 25) "juhendamine ja nõustamine" – mitmesugune tegevus, nagu teavitamine, hindamine, suunamine ja nõu andmine, mille eesmärk on aidata õppuritel *ja pedagoogilisel personalil* teha haridus- ja koolitusprogrammide või tööhõivevõimalustega seotud valikuid;

- 26) "tulemuste levitamine ja kasutamine" – tegevused, millega tagatakse integreeritud programmi ja selle eelkäijate tulemuste asjakohane tunnustamine, tõestamine ja laiaulatuslik rakendamine;
- 27) "elukestev õpe" – kogu üldharidus, kutseharidus, vabaharidus ja mitteametlik õpe, mida elu jooksul läbitakse ja mille tulemuseks on teadmiste, oskuste ja pädevuse paranemine personaalses, ühiskondlikus, sotsiaalses ja/või töökohaga seotud perspektiivis. Siia kuulub ka juhendamise- ja nõustamisteenuste säte.

Artikkel 4 Integreeritud programmis osalejad

Järgmistel allpool nimetatud ja kooskõlas liikmesriikide õigusaktidega tegutsevatel sihtgruppidel on juurdepääs integreeritud programmile:

- a) õpilased, üliõpilased, praktikandid ja täiskasvanud õppijad;
- b) elukestva õppe ükskõik millise aspektiga seotud personal;
- c) inimesed tööturul;
- d) koolituse pakkujad;
- e) kohalikul, piirkondlikul või riiklikul **või Euroopa** tasandil elukestva õppe ükskõik milliseid aspekte puudutavate süsteemide ja põhimõtete eest vastutavad isikud ja asutused;
- f) ettevõtted, tööturu osapooled ja nende organisatsioonid kõikidel tasanditel, k.a kaubandusorganisatsioonid ja kaubandus- ja tööstuskojad;

- g) elukestva õppe kõigi aspektidega seotud nõustamist ja infoteenuseid pakkuvad asutused;
- h) elukestva õppe valdkonnas töötavad ühendused, sealhulgas üliõpilaste, praktikantide, õpilaste, õpetajate, vanemate ja täiskasvanud õppijate ühendused;
- i) elukestva õppe küsimustega seotud uurimiskeskused ja asutused;
- j) ühiskondlikud organisatsioonid, vabatahtlikud asutused, valitsusvälised organisatsioonid.

Artikkel 5 Ühenduse tegevus

1. Integreeritud programm toetab järgmist:
 - a) inimeste liikuvust elukestva õppe raames Euroopas, ***kaasa arvatud liikuvusele määratud toetuste kaudu ning liikuvuse korraldamise toetuste kaudu kõrgkoolidele, liikuvuse edendajatele ja isikuid saatvatele ja/või vastuvõtivatele ettevõtetele (nt projektide korraldamine ja juhtimine ning kõrgekvaliteedilise liikuvusega seotud sätted)***;
 - b) kahe- ja mitmepoolset partnerlust;
 - c) mitmepoolseid projekte riiklike haridus- ja koolitussüsteemide ***arendamiseks ja nende kvaliteedi*** parandamiseks;
 - d) ühepoolseid ja riiklikke projekte;
 - e) mitmepoolseid projekte ja võrgustikke;

- f) elukestva õppe põhimõtete ja süsteemide jälgimist ning analüüsimist, viitematerjalide, sh uurimuste, statistika, analüüside ja näitajate koostamist, kvalifikatsiooni ja eelnevate õpingute läbipaistvust ja tunnustamist toetavat tegevust ning kvaliteedi tagamise alast koostööd toetavat tegevust **ja toetust neile katseprojektidele, millega arendatakse innovaatilisi lähenemisi õppijate tööalase konkurentsivõime parandamiseks Euroopas**;
 - g) stipendiumite väljaandmist integreeritud programmi kaasatud organisatsioonide teatud tegevus- ja juhtimiskulude kompenseerimiseks;
 - h) muud algatusvõimet kooskõlas integreeritud programmi eesmärkidega ("Kaasnevad meetmed").
- 2. Ühenduse toetust võib määrata ettevalmistavatele õppelähetustele **ja järelkõlastustele** seoses ükskõik millise käesolevas artiklis sätestatud tegevusega.
 - 3. Komisjon võib korraldada seminare, kollokviume või kohtumisi, mis võiksid tõenäoliselt hõlbustada integreeritud programmi rakendamist, võtta asjakohaseid teavitamise, avaldamise ja levitamisega seotud meetmeid **ning läbi viia programmi aktsepteeritavust suurendavat tegevust** ning tegeleda programmi järelevalve ja hindamisega.
 - 4. Selles artiklis osutatud tegevust võib rakendada komisjon või võidakse seda teha konkursikutsete või pakkumismenetluste abil.

Artikkel 6
Komisjoni ja liikmesriikide ülesanded

1. Komisjon tagab integreeritud programmis ettenähtud ühenduse tegevuste rakendamise.
2. Liikmesriigid
 - a) astuvad vajalikke samme integreeritud programmi *efektiivse ja* tõhusa toimimise tagamiseks liikmesriigi tasandil, kaasates kõik elukestva õppe aspektidega seotud pooled kooskõlas *riiklike* tavadega;
 - b) moodustavad sobiva struktuuri, või määravad ja kontrollivad seda, integreeritud programmi meetmete rakendamise kooskõlastatud juhtimiseks liikmesriigi tasandil (riiklikud bürood), k.a eelarve haldamine, *vastavalt määruse* (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 54 lõike 2 punkti c *ja määruse* (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikli 38 sätetele kooskõlas järgmiste kriteeriumitega:
 - i) riikliku büroona moodustatud või määratletud organisatsioon on juriidiline isik ja seda reguleerivad vastava liikmesriigi seadused. Ministeeriumi ei või määrata riiklikuks bürooks;
 - ii) riiklikus büroos peab töötama piisav hulk personali, kelle professionaalsed ja lingvistilised võimed on sobivad rahvusvaheliseks koostööks hariduse ja koolituse valdkonnas;
 - iii) sellel peab olema asjakohane infrastruktuur, eelkõige informaatika ja teabevahetuse osas;
 - iv) see peab tegutsema administratiivses kontekstis, mis võimaldab sellel oma ülesandeid rahuldavalt täide viia ja vältida huvide kokkupõrkeid;
 - v) see peab kohaldama ühenduse tasandil määratletud finantsjuhtimise reegleid ja lepingutingimusi;
 - vi) see peab esitama piisavad finantstagatised, mille on eelistatavalt andnud riigiasutus, ja selle juhtimissuutlikkus peab olema vastavuses nende ühenduse fondide tasemega, mida sel on palutud juhtida;

- c) vastutavad selle eest, et eespool punktis b viidatud riiklikud bürood käiksid neile projektide toetamiseks eraldatud krediidiga nõuetekohaselt ümber, eriti aga selle eest, et riiklikud bürood järgiksid läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, *topeltrahastamise vältimise põhimõtet*, muudest ühenduse rahastamisallikatest *ning projektide kontrollimise ja toetusesaajate poolt tagasimaksmisele kuuluvate rahalise summade tagasisaamise kohustuse põhimõtet*;
- d) astuvad vajalikke samme, et tagada eespool punktis b viidatud riikliku büroo asjakohane audit ja finantskontroll, eelkõige:
 - i) enne kui riiklik büroo tööd alustab, peab ta komisjonile esitama vajaliku kinnituse oma olemasolu, asjakohasuse ja nõuetekohase toimimise osas, mis hõlmab kohaldatavat korda, kontrollisüsteeme ning raamatupidamissüsteemi ja hanke- ja toetuste andmise menetlusi kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega;
 - ii) peavad komisjonile igal aastal esitama kinnitava deklaratsiooni riiklike büroode rahandussüsteemide ja -menetluste usaldusväärsuse ning nende kontode aususe kohta;
- e) kooskõlas punktiga b loodud või määratud riiklikule struktuurile omistatava eeskirjade eiramise, hooletuse või pettuse korral, mille tõttu komisjon esitab riiklikule büroole nõudeid, kuid need pole veel täielikult täidetud, vastutavad tagasisaamata summade eest;
- f) määravad komisjoni nõudel koolituse pakkujad või koolituse pakkujate liigid, keda peetakse sobivaks osalema integreeritud programmis vastavates piirkondades;
- g) võtavad vastu kõik vajalikud meetmed, et kõrvaldada kõik seaduslikud ja halduslikud takistused, mis ei võimalda integreeritud programmil korralikult toimida;
- h) *levitavad sobivaima meediakanali vahendusel programme käsitlevat teavet, et teha see kättesaadavamaks gruppidele, kellele vastav teave on suunatud*;**
- i) astuvad samme tagamaks, et võimalik koostoime teiste ühenduse programmide ja rahaliste vahenditega ning teiste oluliste vastavas liikmesriikides toimivate programmidega teostatakse liikmesriigi tasandil.

3. Komisjon tagab koostöös liikmesriikidega:
- a) ülemineku meetmete vahel, mida viiakse täide eelnevate programmide kontekstis hariduse, koolituse ja elukestva õppe valdkonnas ja nende vahel, mida rakendatakse integreeritud programmi raames;
 - b) piisava ühenduste finantshuvide kaitse, eelkõige kehtestades tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad meetmed, halduskontrolli ja karistused;
 - c) käesoleva programmiga toetatavate meetmetega seotud asjakohase teavitamise, teavitustegevuse ja järelevalve.

Artikkel 7
Kolmandate riikide osalemine

1. Integreeritud programmis võivad osaleda:
- a) EMÜ liikmeks olevad EFTA riigid kooskõlas EMÜ lepingus sätestatud tingimustega;
 - b) Türgi ning Kesk- ja Ida-Euroopa kandidaatriigid, kes saavad abi ühinemiseelsest strateegiast, vastavalt nende riikide ühenduse programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on kehtestatud vastavas raamlepingus ja assotsiatsiooninõukogu otsuses;
 - c) Lääne-Balkani riigid kooskõlas sätetega, mis määratletakse nende riikide ühenduse programmides osalemist käsitleva raamlepingu järel;
 - d) Šveitsi Konföderatsioon, tuginedes selle riigiga sõlmitavale kahepoolsele lepingule.
2. Artikli 2 lõike 3 punktis a viidatud Jean Monnet' programmi põhitegevus nr 1 on samuti avatud kõrgharidusasutustele mis tahes kolmandas riigis.
3. Integreeritud programmis osalevad kolmandad riigid kohustuvad täitma kõiki kohustusi ja ülesandeid, mis on sätestatud käesolevas otsuses seoses liikmesriikidega.

Artikkel 8 Rahvusvaheline koostöö

Integreeritud programmi raames ja kooskõlas artikliga 9 võib komisjon teha koostööd kolmandate riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega, eriti Euroopa Nõukogu, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) ja ÜRO Haridus-, Teadus- ja Kultuuriorganisatsiooniga (UNESCO).

II peatükk Integreeritud programmi rakendamine

Artikkel 9 Rakendusmeetmed

1. Integreeritud programmi rakendusmeetmed loetletud küsimustes võtab komisjon artikli 10 lõikes 2 sätestatud halduskorra kohaselt:
 - a) iga-aastane tööplaan;
 - b) aastaeelarve ja rahaliste vahendite jaotus eriprogrammide vahel;
 - c) integreeritud programmi sisemise järjepidevuse tagamise kord;
 - d) integreeritud programmi järelvalve ja hindamise ning tulemuste levitamise ja edastamise kord.
2. Rakendusmeetmed kõigis I jaotises loetletud küsimustes, v.a käesoleva artikli lõikes 1 nimetatu, võetakse artikli 10 lõikes 3 sätestatud korras.

Artikkel 10

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee, edaspidi "komitee".
2. Käesolevale lõikele viidates kohaldatakse otsuse nr 1999/468/EÜ artikleid 4 ja 7, võttes arvesse selle artikli 8 sätteid.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõikes 3 sätestatud perioodiks määratakse kaks kuud.
3. Käesolevale lõikele viidates kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle artikli 8 sätteid.
4. Komitee võtab vastu oma töökorra.
5. Liikmesriike ei või esindada isikud, kes töötavad artikli 6 lõike 2 punktis b viidatud riiklikes büroodes või omavad nende suhtes töövastutust.

Artikkel 11

Tööturu osapooled

1. Kui komiteega konsulteeritakse käesoleva otsuse kohaldamise küsimuses seoses kutseharidusega, võib komisjon Euroopa tööturu osapoolte ettepanekutele tuginedes määrata tööturu osapoolte esindajad, kes võivad osaleda komitee töös vaatlajatena. Nimetatud vaatlajate hulk on võrdne liikmesriikide esindajate hulgaga.
2. Vaatlajatel on õigus nõuda, et nende seisukohad kantaks komitee koosolekute protokollis.

Artikkel 12 Horisontaalküsimused

Integreeritud programmi rakendamisel pööratakse tähelepanu sellele, et see aitaks täiel määral kaasa ühenduse horisontaalpoliitika edendamisele, eelkõige järgmiselt:

- a) tõstes teadlikkust Euroopa *kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse* ja kultuuride *paljususe tähtsusest* ning vajadusest võidelda *eelarvamuste*, rassismi ja ksenofoobia vastu;
- b) tagades võimalusi erivajadustega õppijatele, eelkõige aidates edendada nende integreerumist tavaõppesse ja -koolitusse;
- c) tõstes teadlikkust säästvate majandusarengule kaasaaitamise tähtsusest;
- d) edendades meeste ja naiste vahelist võrdsust ning aidates kaasa võitluses diskrimineerimise vastu soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel.

Artikkel 13 Ühismeetmed

Teadmiste Euroopa ülesehitusprotsessi osana võib integreeritud programmi raames toetatavaid tegevusi rakendada kooskõlas artikli 10 lõikes 2 viidatud menetlustega koos sarnaste ühenduse programmide ja meetmetega, eelkõige kultuuri, meedia, noorsoo, uurimis- ja arendustegevuse, tööhõive, ettevõtluse, keskkonna ning *teabe- ja kommunikatsioonitehnoloogia* valdkonnas.

Artikkel 14

Järjepidevus ja vastastikune täiendavus

1. Komisjon tagab koostöös liikmesriikidega üldise järjepidevuse ja vastastikuse täiendavuse muu asjakohase ühenduse poliitika, õigusaktide ja meetmetega, eriti Euroopa Sotsiaalfondi, ühenduse teadus- ja arengutegevuse raamprogrammi inimressursside ja vahetusprojektide ning ühenduse statistikaprogrammiga. Komisjon tagab töhusa ühenduse integreeritud programmi ning haridus- ja koolitusala programmide ja meetmete vahel, mis on võetud ühenduse *ühinemiseelsete* vahendite raames, muus koostöös kolmandate riikidega ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.
2. Komisjon teavitab komiteed regulaarselt teistest olulistest ühenduse algatustest elukestva õppe valdkonnas, sealhulgas koostööst kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.
3. Integreeritud programmi tegevuste rakendamisel peavad komisjon ja liikmesriigid arvesse võtma nõukogu kooskõlastatud tööhõivestrategia raames vastu võetud tööhõivesuunistes määratletud prioriteete.
4. Partnerluse raames Euroopa tööturu osapooltega püüab komisjon arendada kooskõla integreeritud programmi ja ühenduse tasandil, sealhulgas valdkondlikel tasanditel, toimuva sotsiaalse dialoogi vahel.
5. Integreeritud programmi rakendamisel tagab komisjon vajadusel Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (Cedefop) abi selle pädevusega seotud valdkondades ja kooskõlas määruses (EMÜ) nr 337/75¹ sätestatud korraga. Vajaduse korral võib komisjon tagada ka Euroopa Koolitusfondi toetuse selle volituste ulatuses ja kooskõlas nõukogu 7. mai 1990. aasta määruses (EMÜ) nr 1360/90² sätestatud korraga.
6. Komisjon teavitab kutseõppe nõuandekomiteed regulaarselt Leonardo da Vinci programmi olulistest edusammudest.

¹ EÜT L 39, 13.2.1975, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 2051/2004 (ELT L 355, 1.12.2004, lk 1).

² EÜT L 131, 23.5.1990, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1648/2003 (ELT L 245, 29.9.2003, lk 22).

III peatükk
Finantssätted. Hindamine

Artikkel 15
Rahastamine

1. ***Käesoleva otsuse*** rakendamise ***soovituslik finantsraamistik seitsmeaastaseks perioodiks alates 1. jaanuarist 2007 on 14 377 miljardit eurot. Käesolevas raamistikus*** Comeniuse, Erasmuse, Leonardo da Vinci ja Grundtvigi programmidele määratud *assigneeringud* ei tohi olla *väiksemad lisa B osa punktis 9 sätestatust*. Komisjon võib neid summasid muuta artikli 10 lõikes 2 osutatud korras.
2. Kuni 1% integreeritud programmi eelarvest võib kasutada toetamaks kolmandatest riikidest pärit partnerite, kes ei osale integreeritud programmis artikli 7 sätete alusel, integreeritud programmi raames toimivas partnerluses, projektides ja võrgustiku tegevustes osalemist.
3. Eelarvepädev institutsioon kinnitab iga-aastased assigneeringud finantsperspektiivi piires.

Artikkel 16
Järelevalve ja hindamine

1. Komisjon tegeleb koostöös liikmesriikidega regulaarselt integreeritud programmi järelevalvega. Järelevalve hõlmab lõikes 4 nimetatud aruandeid ja eritegevust.
2. Komisjon korraldab integreeritud programmi regulaarseid sõltumatuid välishindamisi.
3. Liikmesriigid esitavad komisjonile vastavalt 30. juuniks 2010 ja 30. juuniks 2015 aruanded integreeritud programmi rakendamise ja mõju kohta.

4. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteele ja regioonide komiteele:
- a) 31. märtsiks 2011 hindamise vahearuande integreeritud programmi rakendamisel saavutatud tulemuste ja rakendamisega seotud kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete aspektide kohta;
 - b) 31. detsembriks 2011 teatise integreeritud programmi jätkamise kohta;
 - c) 31. märtsiks 2016 järelhindamise aruande.

II JAOTIS ERIPROGRAMMID

I peatükk Comeniuse programm

Artikkel 17 Comeniuse programmis osalejad

Integreeritud programmi raames on Comeniuse programm suunatud:

- a) õpilastele, kes on omandamas alusharidust kuni teise taseme ülemise astme haridust;
- b) liikmesriikide täpsustatud koolidele;
- c) õpetajatele, abiteenistujatele ja halduspersonalile nendes koolides;
- d) kooliharidusega seotud ühendustele ja selle esindajatele;
- e) hariduse organiseerimise ja kättetoimetamise eest kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil vastutavatele avalikele ja eraorganisatsioonidele;
- f) elukestva õppe küsimustega tegelevatele uurimiskeskustele ja asutustele;
- g) kõrgharidusasutustele.

Artikkel 18 Rakenduslikud eesmärgid

Lisaks artiklites 1 ja 2 määratletud integreeritud programmi eesmärkidele on Comeniuse programmi rakenduslikud eesmärgid järgmised:

- a) *edendada liikmesriikide haridussüsteemide lähendamist kõrgemate kvaliteedistandardite suunas, eelkõige heade tavade vahetamise ja levitamise kaudu;*
- b) suurendada õpilaste ja õppepersonali vahetuste hulka erinevates liikmesriikides ja parandada vahetuste kvaliteeti;
- c) suurendada partnerluste hulka erinevate liikmesriikide koolide vahel ja parandada vahetuste kvaliteeti, *et* kaasata programmi jooksul vähemalt üks õpilane **viieteistkümnest** ühisesse haridusalasesse tegevusse;
- d) julgustada **võõrkeelte õpet**, *see tähendab* teise **või täiendava** võõrkeele õppimist;
- e) tugevdada õpetajakoolituse kvaliteeti ja Euroopa mõõdet;
- f) parandada *pedagoogilist* lähenemist ja koolide haldamist.

Artikkel 19 Tegevused

1. Comeniuse programmiga võib toetada järgmisi tegevusi:
 - a) *artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud üksikisikute liikuvus. Seda korraldades või toetades võetakse vajalikud ettevalmistavad meetmed ja tagatakse nõuetekohane järelevalve ja toetuse kättesaadavus noortele. Selline liikuvus võib tähendada:*
 - i) õpilaste ja personali vahetust;
 - ii) õpilaste või õppepersonali praktikat välismaal asuvates koolides või ettevõtetes;

- iii) osalemist õpetajakoolituse kursustel;
 - iv) õppe- ja ettevalmistavat külastust liikuvuse, partnerluse, projekti- või võrgustikutegevuste eesmärgil;
 - v) assistendikohti õpetajatele ja potentsiaalsetele õpetajatele;
- b) *artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud partnerluse arendamine:*
- i) koolide *vahel õpilastevaheliste* ühiste õppeprojektide arendamise eesmärgil ("*Comeniuse koolipartnerlused*");
 - ii) *koolihariduse mis tahes osa eest vastutavate organisatsioonide vahel piirkondliku koostöö edendamise eesmärgil ("Comenius-Regio partnerlused")*;
- c) *artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud mitmepoolsed koostööprojektid. Need võivad sisaldada projekte, mis on suunatud:*
- i) *heade haridustavade, sealhulgas* õpetamismeetodite või -materjalide arendamisele, edendamisele ja levitamisele;
 - ii) kogemuste arendamisele või vahetamisele eeskätt Comeniuse programmiga hõlmatud õppuritele *ja pedagoogilisele personalile* kohandatud teavet või suuniseid pakkuvate süsteemide alal;
 - iii) uute õpetajakoolituse kursuste või kursuste sisu arendamisele, edendamisele ja levitamisele;
- d) *artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud võrgustikud. Need võivad sisaldada võrgustikke, mis on suunatud:*
- i) hariduse arendamisele oma teadusharus või ainevaldkonnas nende enda kasu ja hariduse laialdasema kasu pärast;
 - ii) asjakohaste heade tavade ja uuenduste omandamisele ja levitamisele;
 - iii) teiste loodud projektide ja partnerluse sisu toetamisele;
 - iv) vajaduste analüüsi arendamise ja selle praktilise koolihariduses kohaldamise edendamisele;

- e) *muud* artikli 5 lõike 1 punktis h osutatud Comeniuse programmi eesmärkide edendamisele suunatud algatused ("Kaasnevad meetmed").
2. Lõikes 1 viidatud tegevuste rakenduslikud üksikasjad otsustatakse artikli 10 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 20 Eelarve

Vähemalt 85% Comeniuse programmi eelarvest kasutatakse vastavalt artikli 19 lõike 1 punktile a liikuvuse ja vastavalt artikli 19 lõike 1 punktile b Comeniuse partnerluse toetamiseks.

Artikkel 21 Rakendusmeetmed

1. Comeniuse programmi rakendamiseks vajalikud meetmed loetletud küsimustes võtab komisjon artikli 10 lõikes 2 sätestatud halduskorra kohaselt:
- a) iga-aastane tööplan;
 - b) aastaeelarve ja rahaliste vahendite jaotus Comeniuse programmi erinevate tegevuste vahel;
 - c) Comeniuse programmi rakendamise üldsuunised, valikukriteeriumid ja menetlused;
 - d) rahade jagamine liikmesriikide seas lisas sätestatud riikliku büroo menetluse teel juhitavale tegevusele;
 - e) programmi järelevalve ja hindamise ning tulemuste levitamise ja edastamise kord.
2. Comeniuse programmi rakendamiseks vajalikud meetmed kõigis küsimustes, *v.a lõikes 1* nimetatu, võetakse artikli 10 lõikes 3 sätestatud korras.

II peatükk Erasmuse programm

Artikkel 22 Erasmuse programmis osalejad

Integreeritud programmi raamistikus on Erasmuse programm suunatud:

- a) üliõpilastele ja praktikantidele kõigis kõrghariduse ja kõrgema kutsehariduse vormides (ISCED tasemed 5 ja 6);
- b) liikmesriikide täpsustatud kõrgharidusasutustele;
- c) õpetajatele ja halduspersonalile nendes asutustes;
- d) kõrgharidusega seotud ühendustele ja selle esindajatele, sealhulgas vastavatele üliõpilaste, ülikoolide ja õpetajate/koolitajate ühendustele;
- e) ettevõtetele, tööturu osapooltele ja teistele tööelu esindajatele;
- f) hariduse organiseerimise ja kättetoimetamise eest kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil vastutavatele avalikele ja eraorganisatsioonidele;
- g) elukestva õppe küsimustega tegelevatele uurimiskeskustele ja asutustele.

Artikkel 23 Rakenduslikud eesmärgid

Lisaks artiklites 1 ja 2 määratletud integreeritud programmi eesmärkidele on Erasmuse programmi rakenduslikud eesmärgid järgmised:

- a) suurendada õpilaste ja õppepersonalide liikuvust kogu Euroopa ulatuses ja parandada selle kvaliteeti, aidates kaasa sellele, et 2011. aastaks oleks Erasmuse ja sellele eelnenud programmide raames üliõpilasvahetusega seotud vähemalt kolm miljonit osalejat;

- b) suurendada mitmepoolset koostööd Euroopa kõrgharidusasutuste vahel ja parandada koostöö kvaliteeti;
- c) suurendada Euroopas omandatava kõrghariduse ja kõrgema kutsehariduse kvalifikatsioonide vastastikuse lähenemise astet;
- d) edendada koostööd kõrgharidusasutuste ja ettevõtete vahel.

Artikkel 24 Tegevused

1. Erasmuse programmiga võib toetada järgmisi tegevusi:

- a) artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud üksikisikute liikuvus. Nimetatud liikuvus võib tähendada:
 - i) üliõpilaste vahetust välismaale kõrgkoolides õppimiseks või koolituseks, samuti nende praktikale suunamist ettevõtetesse, koolituskeskustesse või muudesse organisatsioonidesse;
 - ii) kõrgharidusasutuste õppepersonali liikuvust eesmärgiga õpetada või koolitust saada välismaal asuvas partnerasutuses;
 - iii) kõrgharidusasutuste muu personali ja ettevõtete personali liikuvust koolituse või õpetamise eesmärgil;
 - iv) mitmepoolseid Erasmuse süvendatud programme.

Toetust võib samuti määrata kodumaistele ja võõrustavatele kõrgharidusasutustele või ettevõtetele kvaliteedi tagamiseks kõigil liikuvuse etappidel, sealhulgas **keele alg- ja täiendõppeks**;

- b) artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud ühisprojektid, mis muu hulgas keskenduvad uuenduslikkusele ja katsetamisele eri- ja rakenduseesmärkides osutatud aladel;
 - c) artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud võrgustikud, mida juhivad kõrgharidusasutuste konsortsiumid ja mis esindavad teadusharu või mitme teadusharuga valdkonda ("Erasmuse temaatiline võrgustik"), olles suunatud uute õppimiskontseptsioonide ja -pädevuste arendamisele. Sellised võrgustikud võivad samuti sisaldada esindajaid teistest avalikest organitest või ettevõtetest või ühendustest;
 - d) muud artikli 5 lõike 1 punktis h osutatud Erasmuse programmi eesmärkide edendamisele suunatud algatused ("Kaasnevad meetmed").
2. Lõike 1 punkti a alapunktile i ("Erasmuse üliõpilased") vastavas liikuvuses osalejad on:
- a) kõrgharidusasutuste üliõpilased, kes pärast vähemalt ühe aasta lõpetamist oma õpingutest veedavad õppeperioodi teises liikmesriigis Erasmuse programmi vahetusprojektide raames, olenemata sellest, kas neile on määratud programmi alusel rahaline toetus. Selliseid perioode tunnustatakse täielikult institutsioonidevaheliste kokkulepete alusel saatja- ja võõrustajainstitutsiooni vahel. Võõrustavad institutsioonid ei nõua vastavatelt üliõpilastelt õppemaksu;
 - b) üliõpilased, kes on kantud ühise magistriprogrammi nimekirja mõnes muus riigis peale selle, kus nad omandasid bakalaureusekraadi;
 - c) kõrgharidusasutuste üliõpilased, kes suunatakse ettevõtetesse, *riigiasutustesse* või koolituskeskustesse praktikale.
3. Lõikes 1 viidatud tegevuste rakenduslikud üksikasjad otsustatakse artikli 10 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 25

Eelarve

Vähemalt 85% Erasmus programmi eelarvest kasutatakse vastavalt artikli 24 lõike 1 punktile a liikuvuse toetamisele.

Artikkel 26

Rakendusmeetmed

1. Erasmus programmi rakendamiseks vajalikud meetmed loetletud küsimustes võtab komisjon artikli 10 lõikes 2 sätestatud halduskorra kohaselt:
 - a) iga-aastane tööplan;
 - b) aastaeelarve ja rahaliste vahendite jaotus Erasmus programmi erinevate tegevuste vahel;
 - c) Erasmus programmi rakendamise üldised suunised, valikukriteeriumid ja menetlused;
 - d) rahade jagamine liikmesriikide seas lisas sätestatud riikliku büroo menetluse teel juhitavale tegevusele;
 - e) programmi järelevalve ja hindamise ning tulemuste levitamise ja edastamise kord.
2. Erasmus programmi rakendamiseks vajalikud meetmed kõigis küsimustes, v.a käesoleva artikli lõikes 1 nimetatu, võetakse artikli 10 lõikes 3 sätestatud korras.

III peatükk
Leonardo da Vinci programm

Artikkel 27
Leonardo da Vinci programmis osalejad

Integreeritud programmi raames on Leonardo da Vinci programm suunatud:

- a) noortele inimestele, kes õpivad ükskõik millises kutseõppe vormis, olles omandamas kuni teise taseme ülemise astme haridust (kuni ISCED 3. tase);
- b) kutsealases jätkukoolituses osalejatele (ISCED 4. tase);
- c) inimestele tööturul;
- d) koolituse pakkujatele Leonardo da Vinci programmiga hõlmatud valdkondades;
- e) õpetajatele ja halduspersonalile vastavat õpet pakkuvates asutustes;
- f) kutseharidusega seotud ühendustele ja selle esindajatele, sealhulgas praktikantide, lapsevanemate ja õpetajate ühendustele;
- g) ettevõtetele, tööturu osapooltele ja teistele tööelu esindajatele, sealhulgas kaubanduskodadele ja muudele kaubandusorganisatsioonidele;
- h) elukestva õppega seotud teabeteenuseid, juhendamist ja nõustamist pakkuvatele asutustele;
- i) isikutele ja asutustele, kes vastutavad elukestva õppe kõigi aspektidega seotud süsteemide ja põhimõtete eest kohalikul, piirkondlikul ja siseriiklikul tasandil;
- j) elukestva õppe küsimustega tegelevatele uurimiskeskustele ja asutustele;
- k) mittetulundusorganisatsioonidele, vabatahtlikele organitele, valitsusvälistele organisatsioonidele.

Artikkel 28
Rakenduslikud eesmärgid

Lisaks artiklites 1 ja 2 määratletud integreeritud programmi eesmärkidele on Leonardo da Vinci programmi rakenduslikud eesmärgid järgmised:

- a) suurendada kutsealusõppe *(nt kombineeritud kutsealusõppe korraldus, sealhulgas artikli 3 punkti 8 kohane koolitus)* ja jätkuõppega seotud inimeste liikuvust kogu Euroopa ulatuses ja parandada *liikuvuse* kvaliteeti, et seeläbi suurendada ettevõtetesse praktikale suunatute hulka integreeritud programmi lõpuks vähemalt 150 000 inimesele aastas. ***Igas liikmesriigis tuleb tagada praktikantide individuaalne osalus liikuvuse programmides;***
- b) laiendada koostööd koolituse pakkujate, ettevõtete, tööturu osapoolte ja teiste asjakohaste asutuste vahel kogu Euroopas ning parandada selle koostöö kvaliteeti;
- c) hõlbustada uuenduslike tavade arengut alus- ja jätkuõppe valdkonnas ning nende edastamist, sealhulgas ühest osalevast riigist teistesse;
- d) parandada kvalifikatsioonide ja pädevuste, sealhulgas nende, mis on omandatud mitteametliku õppe käigus, läbipaistvust ning tunnustamist;
- e) ***hõlbustada meetmeid, millega püütakse kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt parandada vahelduvas kutsealusõppes osalevate töölepinguga seotud noorte inimeste praktikale suunamise võimalusi.***

Artikkel 29
Tegevused

1. Leonardo da Vinci programmiga võib toetada järgmisi tegevusi:
 - a) *artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud üksikisikute liikuvus. Seda korraldades või toetades võetakse vajalikud ettevalmistavad meetmed, tagatakse nõuetekohane järelevalve ja toetuse kättesaadavus noortele. Nimetatud liikuvus võib hõlmata:*
 - i) riikidevahelist ettevõtetesse või koolitusasutustesse praktikale suunamist;
 - ii) praktikale suunamist ja vahetusi, mille eesmärgiks on koolitajate ja nõustajate, koolitusasutuste ning ettevõttesiseste koolitusplaanide ja nõustamise eest vastutavate isikute erialane enesetäiendamine;
 - iii) ***meetmed, millega püütakse ühelt poolt hõlbustada ettevõtete, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate, mikroettevõtjate ja käsitööettevõtjate osalust ning teiselt poolt hõlbustada punktides i ja ii nimetatud isikute jaoks mõeldud paremat liikuvust ja praktikale suunamise programmis osalejate värbamist;***
 - b) *artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud partnerlus, mis keskendub osalevate organisatsioonide vastastikule huvile;*
 - c) *artikli 5 lõike 1 punktis c osutatud mitmepoolsed projektid, eriti need, mille eesmärgiks on koolitussüsteemide parandamine uuenduslikkuse edastamise teel, mis hõlmab uuenduslike toodete ja erinevas kontekstis arendatud menetluste keelelist, kultuurilist ja seaduslikku kohandamist siseriiklikele vajadustele;*

- d) *artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud mitmepoolsed projektid, mille eesmärgiks on koolitussüsteemide täiustamine uuenduslikkuse ning heade tavade arendamise ja edastamise teel;*
 - e) *artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud ekspertide ja organisatsioonide temaatilised võrgustikud, mis tegelevad kutseharidusega seotud eriküsimustega;*
 - f) *muud artikli 5 lõike 1 punktis h osutatud Leonardo da Vinci programmi eesmärkide edendamisele suunatud algatused ("Kaasnevad meetmed").*
2. Nimetatud tegevuste rakenduslikud üksikasjad otsustatakse artikli 10 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 30 Eelarve

Vähemalt 75% Leonardo da Vinci programmi eelarvest kasutatakse vastavalt *artikli 29 lõike 1 punktidele a ja b* liikuvuse *ja partnerluste* toetamiseks.

Artikkel 31 Rakendusmeetmed

1. Leonardo da Vinci programmi rakendamiseks vajalikud meetmed loetletud küsimustes võtab komisjon artikli 10 lõikes 2 sätestatud halduskorra kohaselt:
- a) iga-aastane tööplaan;
 - b) aastaeelarve ja rahaliste vahendite jaotus Leonardo da Vinci programmi erinevate tegevuste vahel;
 - c) Leonardo da Vinci programmi rakendamise üldsuunised, valikukriteeriumid ja menetlused;

- d) rahade jagamine liikmesriikide seas lisas sätestatud riikliku büroo menetluse teel juhitavatele tegevustele;
 - e) programmi järelevalve ja hindamiseks ning tulemuste levitamise ja edastamise kord.
2. Leonardo da Vinci programmi rakendamiseks vajalikud meetmed kõigis küsimustes, v.a käesoleva artikli lõikes 1 nimetatu, võetakse artikli 10 lõikes 3 sätestatud korras.

IV peatükk Grundtvigi programm

Artikkel 32 Grundtvigi programmis osalejad

Integreeritud programmi raames on Grundtvigi programm suunatud:

- a) täiskasvanute koolituses osalejatele;
- b) täiskasvanute koolituse pakkujatele;
- c) õpetajatele ja halduspersonalile vastavat õpet pakkuvates asutustes ja muudes täiskasvanute koolitusega seotud organisatsioonides;
- d) täiskasvanute koolitusega seotud personali alus- või jätkukoolitusega tegelevatele asutustele;
- e) täiskasvanute koolitusega seotud inimeste ühendustele ja nende esindajatele, sealhulgas õppurite ja õpetajate ühendustele;
- f) täiskasvanute koolituse kõigi aspektidega seotud juhendamist, nõustamist ja teavet pakkuvatele asutustele;

- g) isikutele ja asutustele, kes vastutavad täiskasvanute koolitusega seotud süsteemide ja põhimõtete eest kohalikul, piirkondlikul ja siseriiklikul tasandil;
- h) elukestva õppe küsimustega tegelevatele uurimiskeskustele ja asutustele;
- i) ettevõtetele;
- j) mittetulundusorganisatsioonidele, vabatahtlikele ühendustele, valitsusvälistele organisatsioonidele;
- k) kõrgharidusasutustele.

Artikkel 33 Rakenduslikud eesmärgid

Lisaks artiklites 1 ja 2 määratletud integreeritud programmi eesmärkidele on Grundtvigi programmi rakenduslikud eesmärgid järgmised:

- a) suurendada täiskasvanute koolitusega seotud inimeste vahetuste hulka kogu Euroopas ja parandada nende kvaliteeti, et seeläbi toetada 2013 aastaks vähemalt 25 000 üksikisiku vahetust aastas;
- b) laiendada koostööd täiskasvanute koolitusega seotud organisatsioonide vahel kogu Euroopas ja parandada selle koostöö kvaliteeti;
- c) hõlbustada uuenduslike tavade arengut täiskasvanute koolituse, **pädevushinnangute ja varasema kutsealase kogemuse tõenditega seotud valdkondades** ning nende ülekandmist, sealhulgas ühelt osalevalt riigilt teistele;
- d) tagada, et inimestele tundlikest elanikerühmadest ja tõrjutud sotsiaalsest keskkonnast, eriti **eakatele inimestele ja** nendele, kellel on jäänud haridustee pooleli põhikvalifikatsioone omandamata **või on kirjaoskamatud**, antaks alternatiivseid **ja kättesaadavaid** võimalusi täiskasvanute koolituses osalemiseks;
- e) parandada pedagoogilist lähenemist ja täiskasvanute koolitust pakkuvate organisatsioonide haldamist.

Artikkel 34 Tegevused

1. Grundtvigi programmiga võib toetada järgmisi tegevusi:
 - a) artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud üksikisikute vahetus. Seda korraldades või toetades võetakse vajalikud ettevalmistavad meetmed ja tagatakse nõuetekohane järelevalve ning toetuse kättesaadavus noortele. Selline liikuvus võib tähendada külastusi, praktikat, abilisena töötamist ja ametlikes või mitteametlikes täiskasvanute koolituses osalejate vahetusi, sealhulgas täiskasvanute koolitusega seotud personali koolitust ja tööalast enesetäiendamist;
 - b) artikli 5 lõike 1 punktis b osutatud partnerlused ("Grundtvigi õppepartnerlused"), mis keskenduvad osalevates organisatsioonides vastastikust huvi äratavatele teemadele;
 - c) artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud mitmepoolsed projektid, mis on suunatud täiskasvanute koolituse süsteemide täiustamisele uuenduslikkuse ja heade tavade arendamise ning edastamise teel;
 - d) artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud ekspertide ja organisatsioonide temaatilised võrgustikud, mida nimetatakse „Grundtvigi võrgustikeks“, mis tegelevad eelkõige:
 - i) täiskasvanute koolituse arendamisega teadusharus, ainevaldkonnas või juhtimisaspektis, millega nad seonduvad;
 - ii) asjakohaste heade tavade ja uuenduslikkuse kindlaks tegemise, *parendamise* ja levitamiseega;
 - iii) teiste loodud projektide ja partnerluste sisu toetamisega ning selliste projektide ja partnerluste vahelise interaktiivsuse hõlbustamisega;
 - iv) vajaduste analüüsi ja kvaliteedi tagamise arendamisega täiskasvanute koolituses;

- e) artikli 5 lõike 1 punktis h osutatud muud Grundtvigi programmi eesmärkide edendamisele suunatud algatused ("Kaasnevad meetmed").
2. Nimetatud tegevuste rakendamise üksikasjad otsustatakse artikli 10 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 35

Eelarve

Vähemalt 60% Grundtvigi programmi eelarvest kasutatakse vastavalt artikli 34 lõike 1 punkti a alapunktile b liikuvuse toetamiseks.

Artikkel 36

Rakendusmeetmed

1. Grundtvigi programmi rakendamiseks vajalikud meetmed loetletud küsimustes võtab komisjon artikli 10 lõikes 2 sätestatud halduskorra kohaselt:
- a) iga-aastane tööplaan;
 - b) aastaeelarve ja rahaliste vahendite jagamine Grundtvigi programmi erinevate tegevuste vahel;
 - c) Grundtvigi programmi rakendamise üldsuunised, valikukriteeriumid ja menetlused;
 - d) rahade jagamine liikmesriikide seas lisas sätestatud riikliku büroo menetluse teel juhitavatele tegevustele;
 - e) programmi järelevalve ja hindamise ning tulemuste levitamise ja edastamise kord.
2. Grundtvigi programmi rakendamiseks vajalikud meetmed kõigis küsimustes, *v.a lõikes 1* nimetatu, võetakse artikli 10 lõikes 3 sätestatud korras.

V peatükk
Ristprogramm

Artikkel 37
Rakenduslikud eesmärgid

Lisaks artiklites 1 ja 2 määratletud integreeritud programmi eesmärkidele on ristprogrammi rakenduslikud eesmärgid järgmised:

- a) toetada elukestva õppe põhimõtete täiendamist Euroopa tasandil, eelkõige Lissaboni, Bologna ja Kopenhaageni protsesside ning nende järglaste kontekstis;
- b) tagada asjakohane võrreldavate andmete, statistika ja analüüside varu, et toetada elukestva õppe põhimõtete arendamist;
- c) jälgida edusamme elukestva õppe eesmärkide suunas ja kindaks teha erilist tähelepanu vajavad valdkonnad;
- d) edendada keeleõpet ja toetada keelelist mitmekesisust liikmesriikides;
- e) toetada uuendusliku *teabe- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel* põhineva sisu, teenuste, pedagoogika ja tavade arengut elukestvas õppes;
- f) tagada integreeritud programmi tulemuste asjakohane tunnustamine, tõendamine ja laiaulatuslik rakendamine.

Artikkel 38
Tegevused

- 1. Artikli 2 lõike 2 punktis a viidatud põhitegevuse alusel võib toetada järgmisi tegevusi:
 - a) artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud individuaalne liikuvus, sealhulgas *riiklike*, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste määratud ekspertide ja ametnike, haridus- ja koolditusasutuste ning nõustamisteenistuste ***ja kutsealase kogemuse tõendamise teenistuste*** direktorite ja tööturu osapoolte õppekõlastused;

- b) artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud mitmepoolsed projektid, mis on suunatud ühenduse tasandil arendatud põhimõtteliste ettepanekute ettevalmistamisele ja katsetamisele;
- c) artikli 5 lõike 1 punktis e viidatud mitmepoolse koostöö võrgustikud põhimõtteliste küsimuste alal koos töötavatest ekspertidest ja/või institutsioonidest. Nimetatud võrgustikud võivad hõlmata:
 - i) temaatilisi võrgustikke, mis teevad koostööd elukestva õppe sisuga või elukestva õppe metoodika ja põhimõtetega seotud küsimustes. Nimetatud võrgustikud võivad jälgida, vahetada, kindlaks teha ja analüüsida häid tavasid ja uuendusi, ja teha ettepanekuid selliste tavade edukamaks ja laialdasemaks kasutamiseks liikmesriikides;
 - ii) alalised konverentsid poliitikaküsimustes, mille eesmärgiks Euroopa tasandi poliitika kooskõlastamine elukestva õppega seotud strateegilistes küsimustes;
- d) artikli 5 lõike 1 punktis f osutatud elukestva õppe põhimõtete ja süsteemide jälgimine ja analüüs võivad hõlmata:
 - i) teadustöid ja võrdlevaid uurimusi;
 - ii) näitajate ja statistiliste uuringute arendamist, sealhulgas toetust elukestva õppe valdkonnas koostöös Eurostatiga tehtule;
 - iii) toetust Eurydice võrgustiku tegevusele ja komisjoni määratud Eurydice Euroopa üksuse rahastamisele;
- e) tegevus läbipaistvuse ning kvalifikatsioonide ja pädevuste, k.a nende, mis on omandatud mitteametliku õppe käigus, toetamiseks, teave ja nõustamine õppe-eesmärkidel toimuva liikuvuse toetamiseks ja artikli 5 lõike 1 punktis f viidatud koostöö kvaliteedi tagamiseks, mis võib hõlmata:
 - i) selliste organisatsioonide võrgustikke, mis hõlbustavad liikuvust ja tunnustamist, näiteks Euroguidance ning diplomite ja tunnistuste akadeemilise tunnustamise riiklikud infokeskused (NARIC);
 - ii) toetust riikidevahelistele veebipõhiste teenustele nagu Ploteus;
 - iii) otsusega nr 2241/2004/EÜ kooskõlas olevaid tegevusi Europass algatuse raames;

- f) artikli 5 lõike 1 punktis h ("Kaasnevad meetmed") osutatud muud algatused, mis on suunatud artikli 2 lõike 2 punktis a viidatud põhitegevuse eesmärkide edendamisele.
2. Artikli 2 lõike 2 punktis b osutatud põhitegevuse alusel võib toetada järgmisi strateegilisi tegevusi, mis on mõeldud rahuldama õpetamise ja õppimisvajadusi rohkem kui ühes eluetapis:
- a) artikli 5 lõike 1 punktis e viidatud mitmepoolsed projektid, mille eesmärk on muu hulgas:
 - i) uute keeleõppematerjalide, sealhulgas siduskursuste ja keelelise katsetamise vahendite arendamine;
 - ii) keeleõpetaja koolituseks vajalike vahendite ja kursuste arendamine;
 - b) artikli 5 lõike 1 punktis e viidatud võrgustikud keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse valdkonnas;
 - c) artikli 5 lõike 1 punktis h osutatud muud algatused kooskõlas integreeritud programmi eesmärkidega, sealhulgas õppijate jaoks keeleõppe atratiivsemaks muutmise massimeedia ja/või turustamise, teavitustegevuse ja teabekampaaniate ning konverentside, uurimuste ja statistiliste näitajate abil keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse valdkonnas.
3. Artikli 2 lõike 2 punktis c osutatud põhitegevuse alusel võib toetada järgmisi tegevusi:
- a) artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud mitmepoolsed projektid, mis on suunatud uuenduslike meetodite, sisu, teenuste ja keskkonna arendamisele ja levitamisele;

- b) artikli 5 lõike 1 punktis e viidatud võrgustikud, mis on suunatud teadmiste, kogemuste ja heade tavade jagamisele ja vahetamisele;
 - c) artikli 5 lõike 1 punktis f kirjeldatud muud elukestva õppe põhimõtete ja tavade kohased tegevused, mis võivad sisaldada hindamis-, jälgimis-, võrdleva uurimise, kvaliteedi parandamise ja suundumuste analüüsi mehhanisme tehnoloogia ja pedagoogika osas.
4. Artikli 2 lõike 2 punktis d osutatud põhitegevuse alusel võib toetada järgmisi tegevusi:
- a) *artikli 5 lõike 1 punktis d viidatud ühepoolsed ja riiklikud projektid;*
 - b) *artikli 5 lõike 1 punktis e viidatud mitmepoolsed projektid, mille eesmärgiks on muu hulgas:*
 - i) uuenduslike toodete ja protsesside kasutamise ja rakendamise toetamine;
 - ii) koostöö edendamine sama valdkonna projektide vahel;
 - iii) heade tavade arendamine levitamise mooduste osas;
 - c) *artikli 5 lõike 1 punktis f osutatud viitematerjali koostamine, mis võib hõlmata asjakohaste statistiliste andmete kogumist ning uurimusi levitamise, tulemuste kasutamise ja heade tavade vahetamise kohta.*

Artikkel 39 Rakendusmeetmed

1. Ristprogrammi rakendamiseks vajalikud meetmed loetletud küsimustes võtab komisjon artikli 10 lõikes 2 sätestatud halduskorra kohaselt:
 - a) iga-aastane tööplan, valikukriteeriumid ja menetlused;
 - b) aastaearve ja rahade jagamine ristprogrammi erinevate tegevuste vahel;

- c) ristprogrammi rakendamise suunised ja selle põhitegevused;
 - d) rahade jagamine liikmesriikide vahel lisas sätestatud riikliku büroo menetluse teel juhitavatele tegevustele;
 - e) programmi järelevalve ja hindamise ning tulemuste levitamise ja edastamise kord.
2. Ristprogrammi rakendamiseks vajalikud meetmed kõigis küsimustes, *v.a lõikes 1* nimetatu, võetakse artikli 10 lõikes 3 sätestatud korras.

VI peatükk
Jean Monnet' programm

Artikkel 40
Jean Monnet' programmis osalejad

Integreeritud programmi raames ja lisa alusel on Jean Monnet' programm suunatud:

- a) üliõpilastele ja teadlastele Euroopa integratsiooni valdkonnas mis tahes kõrghariduse vormis (ISCED 5. ja 6. tase) nii ühenduses kui sellest väljaspool;
- b) kõrgharidusasutustele nii ühenduses kui sellest väljaspool;
- c) kõnealuse institutsioonide õpetajatele ja halduspersonalile;
- d) hariduse ja koolitusega seotud ühingutele ja nende esindajatele nii ühenduses kui sellest väljaspool;
- e) riiklikele ja eraorganisatsioonidele, mis vastutavad hariduse ja koolituse korraldamise ja edastamise eest kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
- f) Euroopa integratsiooni küsimustega tegelevatele uurimiskeskustele ja asutustele nii ühenduses kui sellest väljaspool.

Artikkel 41 Rakenduslikud eesmärgid

Lisaks artiklites 1 ja 2 määratletud integreeritud programmi üldeesmärkidele on Jean Monnet' programmi rakenduslikud eesmärgid järgmised:

- a) edendada pädevust õpetamises, uurimistöös ja mõttetegevuses kõrgharidusasutuste Euroopa integratsiooniuringute valdkonnas nii ühenduses kui sellest väljaspool;
- b) suurendada spetsialistidest akadeemikute ja Euroopa kodanike hulgas üldiselt Euroopa integratsiooniga seotud teadmisi ja teadlikkust;
- c) toetada peamisi Euroopa institutsioone, mis tegelevad Euroopa integratsiooni küsimustega;
- d) toetada Euroopa hariduse ja koolituse alal tegevate kõrgtasemelisi ühendusi.

Artikkel 42 Tegevused

1. Artikli 2 lõike 3 punktis a viidatud põhitegevuse alusel võib toetada järgmisi tegevusi:
 - a) *artikli 5 lõike 1 punktis d osutatud ühepoolsed ja siseriiklikud projektid, mis võivad hõlmata:*
 - i) Jean Monnet õppetoole, pädevuse ja õpetamise moodulite keskusi;
 - ii) professorite, teiste kõrghariduse tasandi õpetajate ja Euroopa integratsioonile spetsialiseerunud uurijate ühendusi;
 - iii) toetust noortele Euroopa integratsioonile spetsialiseerunud teadlastele;
 - iv) ühendusega seotud teabe- ja uurimistegevust eesmärgiga edendada arutelu, mõttetegevust ja teadmisi Euroopa integratsiooniprotsessi kohta;

- b) *artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud mitmepoolsed projektid ja võrgustikud, mis võivad hõlmata toetust mitmepoolsete uurimisgruppide rajamisele Euroopa integratsiooni valdkonnas.*
2. Artikli 5 lõike 1 punktis g osutatud tegevustoetusi järgmiste Euroopa huve järgivate institutsioonide teatud tegevuslike ja halduskulude katmiseks võib määrata artikli 2 lõike 3 punktis b viidatud põhitegevuse alusel:
- a) Euroopa Kolledž (Brugge ja Natolini ülikoolilinnakud);
 - b) Euroopa Ülikool-Instituut, Firenze;
 - c) Euroopa Avaliku Halduse Instituut, Maastricht;
 - d) Euroopa Õiguse Akadeemia, Trier;
 - e) ***Saarimaa Ülikooli Euroopa Instituut;***
 - f) ***Euroopa Rahvusvaheline Koolituskeskus (CIFE), Nice;***
 - g) ***Euroopa ülikoolidevaheline inimõiguste ja demokratiseerimise keskus, Veneetsia;***
 - h) ***Euroopa asutus erivajadustega õpilaste hariduse arendamiseks, Middelfart.***
3. Artikli 2 lõike 3 punktis c viidatud põhitegevuse alusel võib *artikli 5 lõike 1 punktis g osutatud* tegutsemistoetust määrata haridus- ja koolitusvaldkonnas tegevate Euroopa institutsioonide või ühenduste teatud tegutsemis- ja halduskulude katmiseks. ***Institutsioonid, kellel on õigus selliseid tegutsemistoetusi saada, valitakse välja konkursikutse põhjal.***
4. Toetust võib määrata igal aastal või seda võib pikendada ühendusega sõlmitud partnerluse raamlepingu piires.

Artikkel 43

Eelarve

Vähemalt **25%** Jean Monnet' programmi eelarvest kasutatakse artikli 2 lõike 3 punktis a viidatud põhitegevuse toetamiseks, vähemalt **48%** artikli 2 lõike 3 punktis b viidatud põhitegevuse toetamiseks, ja vähemalt **17%** artikli 2 lõike 3 punktis c viidatud põhitegevuse toetamiseks.

Artikkel 44

Rakendusmeetmed

1. Jean Monnet' programmi rakendamiseks vajaliku meetmed järgnevalt loetletud küsimustes võtab komisjon artikli 10 lõikes 2 sätestatud halduskorra kohaselt:
 - a) iga-aastane tööplaan, valikukriteeriumid ja menetlused;
 - b) aastaelarve ja rahaliste vahendite jagamine Jean Monnet' programmi erinevate tegevuste vahel;
 - c) Jean Monnet' programmi rakendamise suunised ja selle põhitegevused;
 - d) programmi järelevalve ja hindamise ning tulemuste levitamise ja edastamise kord.
2. Jean Monnet' programmi rakendamiseks vajalikud meetmed kõigis küsimustes, *v.a lõikes 1 nimetatu*, võetakse artikli 10 lõikes 3 sätestatud korras.

III JAOTIS
ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 45
Üleminekusäte

Otsuse 1999/382/EÜ, otsuse nr 253/2000/EÜ, otsuse nr 2318/2003/EÜ, otsuse nr 791/2004/EÜ või otsuse nr 2241/2004/EÜ alusel 31. detsembril 2006 või enne seda algatatud tegevusi hallatakse kooskõlas nimetatud otsustega. Erandiks on, et nende otsustega kehtestatud komiteed asendatakse käesoleva otsuse artikli 10 kohaselt kehtestatud komiteega.

Artikkel 46
Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnenadal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA

HALDUSNORMID JA FINANTSSÄTTED

A. *Haldusnormid*

Menetlused integreeritud programmiga seotud ettepanekute ja valikute tegemiseks on järgmised:

1. Riikliku büroo menetlus

1.1. Menetlus 1

Järgmisi allprogramme, mille raames vastav riiklik büroo oma valiku teeb, hallatakse riikliku büroo 1. menetluse teel:

- a) artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud riikideülene inimeste liikuvus elukestva õppe raames Euroopas;
- b) artikli 5 lõike 1 punktis b viidatud kahe- ja mitmepoolsed partnerlused;
- c) artikli 5 lõike 1 punktis d viidatud ühepoolsed ja riiklikud projektid, kui neid rahastatakse artikli 38 lõike 4 punkti a alusel.

Nende allprogrammide raames esitatud rahalise toetuse taotlused tuleb esitada vastavatele riiklikele büroodele, mille liikmesriigid on määranud vastavalt artikli 6 lõike 2 punktile b. Riiklikud asutused teevad valiku ja eraldavad valitud taotlejatele rahalist toetust vastavalt artiklite 9, 21, 26, 31, 36 ja 39 kohaselt kehtestatud üldsuunistele. Riiklikud asutused jagavad toetused vastavates liikmesriikide asuvate toetusesaajate vahel. Kõik kahe- või mitmepoolse partnerluse pooled saavad toetust otse oma vastavast riiklikust büroost.

1.2. Menetlus 2

Järgmist allprogrammi, mille raames komisjon oma valiku teeb, kuid mille raames vastavad riiklikud bürood viivad läbi hindamis- ja lepingumenetlused, hallatakse riiklike büroode menetluse 2 teel:

- artikli 5 lõike 1 punktis c viidatud mitmepoolsed projektid.

Nende allprogrammide raames esitatud rahalise toetuse taotlused tuleb esitada vastavatele riiklikele büroodele, mille projekti koordinaatoriks olev liikmesriik on määranud vastavalt artikli 6 lõike 2 punktile b. Projekti koordinaatoriks olevad liikmesriigi riiklik büroo viib läbi taotluste hindamise ja esitab komisjonile esialgse nimekirja taotlustest, mida võib rahuldada. Komisjon teeb esitatud nimekirja alusel valiku ning seejärel eraldab riiklik büroo valitud taotlejatele rahalist toetust vastavalt artikli 31 kohaselt kehtestatud üldsuunistele. Enne esialgse nimekirja esitamist komisjonile teeb selle projekti koordineeriva riigi riiklik büroo koostööd kõigi teiste projektis osalevate riikide vastavate büroodega. Riiklikud bürood jaotavad toetused vastava liikmesriigi valitud projektikoordinaatoritele, mis vastutavad raha eraldamise eest projektiga seotud partneritele.

2. Komisjoni menetlus

Järgnevaid tegevusi, mille käigus esitatakse komisjonile projektiettepanek ja komisjon teeb oma valiku, hallatakse komisjoni menetluse teel:

- a) artikli 5 lõike 1 punktis d osutatud ühepoolsed ja riiklikud projektid, v.a artikli 38 lõike 4 punkti a alusel rahastatud projektid;
- b) artikli 5 lõike 1 punktis e osutatud mitmepoolsed projektid ja võrgustikud;
- c) artikli 5 lõike 1 punktis f osutatud elukestva õppe põhimõtete ja süsteemide jälgimine ja analüüs, viitematerjalide, sh uurimuste, statistika, analüüside ja näitajate koostamine, kvalifikatsiooni ja eelnevate õpingute läbipaistvust ja tunnustamist toetav tegevus;
- d) artikli 5 lõike 1 punktis g osutatud tegevustoetused;
- e) artikli 5 lõike 1 punktis h ("Kaasnevad meetmed") osutatud teised integreeritud programmi eesmärkidega kooskõlas olevad algatused.

Nende allprogrammide raames esitatud rahalise toetuse taotlused tuleb esitada komisjonile, kes teeb valiku ja eraldab valitud taotlejatele rahalist toetust vastavalt artiklite 9, 21, 26, 31, 36, 39 ja 44 kohaselt kehtestatud üldsuunistele.

B. Finantssätted

Komisjon tagab, et integreeritud programmi alusel toetuse saajatele eraldatud finants- ja haldusnõuded on vastavuses toetuse tasemega. Komisjon peab tagame eelkõige, et üksikisiku liikuvuse ja partnerluste suhtes kehtivad finantseeskirjad ning taotlus- ja aruandekohustus jäävad kasutajasõbralikuks ja piisavalt lihtsaks, et mitte piirata ligipääsu vähem soodsas olukorras olevatele üksikisikutele ja nendega töötavatele institutsioonidele või organisatsioonidele.

Komisjon annab riiklikele esindustele kriteeriumid, millest valiku- ja otsustamismenetlusel, samuti lepingute sõlmimisel ning nende käsituses olevate rahaliste vahendite väljamaksmisel ja auditeerimisel lähtuda. Kriteeriumide puhul võetakse arvesse makstavate toetuste suurust; kui toetus on väiksem kui 25 000 eurot, rakendatakse taotlejate ja toetuse saajate suhtes kõigil etappidel lihtsustatud süsteeme. Kriteeriumid võimaldavad riiklikel esindustel määratleda ja piiritleda toetuse taotlejatele nõutava teabe üksikasjalikkuse taseme ning sõlmida toetuste määramise järel lepinguid lihtsustatud korras, nii et need sisaldavad vaid järgmisi komponente:

- lepingu pooled*
- lepingu kestus, mis on kulude abikõlblikkuse periood*
- toetuse maksimaalne suurus*
- asjaomase tegevuse lühikirjeldus*
- aruande- ja auditeerimise võimaldamise kohustus.*

Samuti võimaldavad kriteeriumid riiklikel esindustel lubada, et toetuse saajate poolne kaasrahastamine toimub mitterahalisel kujul. Neid tuleb asjakohaselt kontrollida, kuid neile pole vaja anda rahalist hinnangut.

1. Riikliku büroo menetluse teel hallatavad tegevused
- 1.1. Ühenduse rahalisel vahendil, millega toetatakse rahaliselt riikliku büroo menetluse teel hallatavaid tegevusi kooskõlas käesoleva lisa punkti A alapunktiga 1, jaotatakse liikmesriikide vahel kooskõlas komisjoni vastavalt artikli 10 lõikele 2 määratud valemiga, mis võib hõlmata järgmist:
 - a) igale liikmesriigile antud miinimumsummat, mis määratakse kooskõlas asjaomase allprogrammi jaoks olemasolevate eelarvevahenditega;
 - b) ülejäänud summad jagatakse eri liikmesriikidele järgmistel alustel:
 - i) liikmesriikide vaheline elatusaseme erinevus;
 - ii) liikmesriikide pealinnade kaugus üksteisest;
 - iii) iga liikmesriigi nõudluse ja/või osaluse tase vastava tegevuse osas;
 - iv) iga liikmesriigi:
 - õpilaste ja õpetajate koguarv koolihariduses artikli 19 lõike 1 punktides a ja b määratletud koolide partnerlussuheteks ja vahetusprojektideks Comeniuse programmi raames;
 - üliõpilaste ja/või vilistlaste koguarv kõrghariduses artikli 24 lõike 1 punkti a alapunktides i ja iv sätestatud üliõpilaste vahetusprojektideks ja süvendatud kavade kohaseks tegevusteks Erasmus programmi raames;
 - kõrgharidusasutuste õpetajate koguarv artikli 24 lõike 1 punkti a alapunktides ii ja iii sätestatud õpetajate ja muu personali vahetusteks Erasmus programmi raames;
 - üldine rahvaarv ja sellega seoses 15–35aastaste elanike arv artikli 29 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud vahetus-, partnerlus- ning kahe- ja mitmepoolsete projektide tegevuseks Leonardo da Vinci programmi raames;
 - täiskasvanute koguarv artikli 34 lõike 1 punktides a ja b sätestatud vahetus- ja partnerlusprojektideks Grundtvigi programmi raames.

- 1.2. Niiviisi jagatavaid ühenduse vahendeid haldavad artikli 6 lõike 2 punktis b sätestatud riiklikud bürood.
- 1.3. Komisjon võtab koostöös liikmesriikidega vajalikud meetmed, et ergutada tasakaalustatud osalust ühenduse, liikmesriigi ja vajaduse korral piirkondlikul tasandil ning vajadusel eri õppeainetes. Nendele meetmetele eraldatud vahendid ei või ületada 5% iga kõnealuse allprogrammi rahastamiseks ettenähtud aastaeelarvest.

2. Hüvitise saajate määramine

Käesoleva otsuse artikli 42 lõikes 2 loetletud institutsioonid on käesolevaga määratud integreeritud programmi toetuste saajateks kooskõlas *määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikliga 168*.

NARIC võrgustikku kuuluvad riiklikud üksused, Eurydice võrgustiku, Euroguidance võrgustiku, riikliku kutsekvalifikatsiooni piirkondlikud tugikeskused ja Europassi riiklikud keskused toimivad vahenditena programmi riiklikul tasandil rakendamiseks kooskõlas *määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 54 lõike 2 punktiga c* ja *määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikliga 38*.

3. Toetusesaajate tüübid

Vastavalt *määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 114 lõikele 1* võib toetust määrata füüsilistele isikutele. Need võivad esineda stipendiumite kujul.

4. Kindlasummalised toetused, ühikkulude astmestik ja auhinnad

Määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikli 181 lõike 1 kohaseid kindlasummalisi toetusi ja/või ühikkulude astmestikku võib kasutada artiklis 5 viidatud tegevuste korral.

Kindlasummalist toetust võib kasutada kuni 25 000 eurot toetuse kohta. Neid võib kombineerida kuni 100 000 euroniga või kasutada koos ühikkulude astmestikuga.

Komisjon võib integreeritud programmi tegevustele auhindu määrata.

5. *Avalik-õiguslikud õppeasutused*

Kõiki liikmesriikide poolt määratud koole ja kõrgemaid haridusasutusi ning kõiki õppeasutusi, mis on saanud viimase kahe aasta jooksul rohkem kui 50% aastatuludest riiklikest allikatest või mida juhivad avalik-õiguslikud asutused või nende esindajad, kohtleb komisjon nii, nagu oleks neil olemas vajalik finantssuutlikkus, professionaalne ja administratiivne kompetents ning finantsstabiilsus, et käesoleva programmi raames projekte ellu viia; neilt ei nõuta selle tõestamiseks täiendavat dokumentatsiooni.

6. Euroopa Liidu üldistes huvides tegutsevad asutused

Kui nimetatud programmi tegevustoetusi määratakse määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artiklis 162 määratletud Euroopa Liidu üldistes huvides tegutsevatele asutustele, ei kehti neile järkjärgulise vähendamise põhimõtte pikendus kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 113 lõikega 2.

7. Taotlejate kutsealane pädevus ja kvalifikatsioon

Komisjon võib kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikli 176 lõikega 2 otsustada, et teatud toetuse saajate kategoorial on kavandatava meetme või tööplaani täitmiseks vajalik kutsealane pädevus ja kvalifikatsioon.

8. Kolmandast riikidest pärit partnerite osalemine

Partnerid kolmandatest riikidest võivad vastavalt artikli 15 lõikele 2 komisjoni või asjaga seotud riikliku büroo äranägemisel osaleda mitmepoolsetes projektides, võrgustikes või partnerlustes. Otsus, kas selliseid partnereid toetada, põhineb Euroopa tasandi lisaväärtuse astmel, mis võiks tuleneda nende partnerlusest projektis, võrgustikus või kõnealuses partnerluses.

9. Alammäär

Artikli 15 kohaselt on valdkondlikele programmidele eraldatavad alammäärad seoses nimetatud artiklis määratletud finantsraamistikuga järgmised:

Comenius	12%
Erasmus	41%
Leonardo da Vinci	23%
Grundtvig	3%

10. Siseriiklikud asutused

Ühenduse rahalist abi antakse liikmesriikide vastavalt artikli 6 lõike 2 punktile b kehtestatud või määratud riiklike büroode tegevuse toetamiseks. Sellist abi võib osutada tegevustoetuste kujul ja see ei tohi ületada 50% riikliku büroo heakskiidetud tööprogrammi kogukuludest.

Kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 artikli 38 lõikega 1 võib artikli 7 lõike 1 alusel integreeritud programmis osalevates kolmandates riikides riikliku büroo kohustused delegeerida avalikke teenuseid osutavatele siseriiklikele avalik-õiguslikele asutustele või eraõiguslikele asutustele, mille suhtes kohaldatakse vastava riigi õigust.

Proportsionaalsuse põhimõtet järgides hoitakse sertifitseerimis- ja aruandenõuded kohasel miinimumtasemel.

11. Tehniline abi

Integreeritud programmi eelarve võib katta ka programmi kohaldamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks vajalike ettevalmistuste, järelevalve, kontrolli, auditi ja hindamisega seotud kulutused. Eelkõige võivad need hõlmata uurimusi, koosolekuid, teabevahetust, väljaandeid, kulutusi teabe vahetamiseks vajalikele informaatikavõrkudele ning kulutusi, mis on seotud muu tehnilise või haldusbiga, mida komisjonil on programmi rakendamisel tarvis kasutada.

12. Pettusevastased sätted

Artiklite 9, 21, 26, 31, 36, 39 ja 44 alusel võetud komisjoni otsustega, nendest tulenevate lepingute ja kokkulepetega ning osalevate kolmandate riikidega sõlmitud lepingutega, nähakse eelkõige ette, et komisjon (või selle volitatud esindaja), k.a *Euroopa Pettusevastane Amet (OLAF)*, tegeleb järelevalve ja finantskontrolliga ning kontrollikoda viib läbi auditeid, vajadusel kohapeal. Nimetatud viisil võidakse kontrollida riiklikke büroosid ning vajaduse korral toetuste saajaid.

Tegevustoetuse saaja annab komisjoni kasutusse kõik viimasele maksele järgneva viie aastaga seotud tõendavad dokumendid, sealhulgas auditeeritud raamatupidamisaruande toetuse saamise aastal tehtud kulutuste kohta. Toetusesaaja tagab, et võimaluse korral antakse komisjoni kasutusse ka partnerite või liikmete valduses olevad tõendavad dokumendid.

Komisjon võib toetuse kasutamise kontrollimiseks läbi viia auditi kas oma personali või mõne muu enda valitud pädeva välise organi abil. Auditeid võib läbi viia kogu lepingu kehtivusajal ja viie aasta jooksul alates lõppmakse tegemisest. Vajaduse korral võib komisjon teha audititulemuste põhjal tagastamisotsuse.

Komisjoni personalil ja komisjoni volitatud kolmandatel isikutel peab olema asjakohane juurdepääsuõigus eelkõige toetusesaaja ametiruumidele ja kogu auditi läbiviimiseks vajalikule teabele, sealhulgas elektroonilisele teabele.

Kontrollikojal ja *OLAFil* on samad õigused nagu komisjonil, eelkõige juurdepääsuõigus.

Peale selle võib komisjon ühenduse finantshuvide kaitsmiseks pettuse ja muude eeskirjaeiramiste eest kõnealuse programmi raames teha kohapeal kontrolle ja ülevaatusi nõukogu 11. novembri 1996. aasta määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest,¹ kohaselt.

Käesoleva määruse raames rahastatavate ühenduse tegevuste puhul tähendab eeskirjade eiramine nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta² artikli 1 lõike 2 tähenduses mis tahes üleastumist ühenduse õiguse sätetest või juriidilise üksuse tegevusest või tegematajätmisest põhjustatud lepingulise kohustuse täitmatajätmist, mis põhjendamatult kuluartikli tõttu kahjustas või oleks võinud kahjustada ühenduste üldeelarvet või mõnda ühenduse täidetavat eelarvet.

¹ EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2.

² EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1.